

›Rådslag lyfter skillnader ›Schyst semester ›Värvningen tar nya tag
EU-VALET Margot Wallström • **IOGT-NTOs krav** • **Toppkandidaterna**

accent

REPORTAGE

AKUTEN

Här är alkovåldet vardag

FÖRVERKLIGAR DRÖMMAR

VINSTER FÖR I SNITT

33 miljoner i månaden!

Vi vann 5 miljoner!

- Detta är ju något man tror bara händer andra, säger Mikael. Känslan är fortfarande väldigt speciell. Vi tycker om att se oss omkring, så det kommer att bli många resor framöver.

Just nu får du
6 Miljonlotter
för endast

19:90

+ porto 8:-

ord pris 240:-

SMS:a
ordet miljon
följt av D2028
Namn, Adress, Postnr,
Ort till **72320**
(1:- per SMS + ev. trafikavgift)

Vad drömmer du om att vinna!

SVARSKORT

X Ja tack!

Skicka mig **6 Miljonlotter** för bara **19:90** (ord pris 240:-). Skicka sedan 6 nya lotter till ordinarie pris varje månad tills vidare - men bara så länge jag själv vill. Jag betalar enkelt med inbetalningskortet som följer med lotterna. Endast 8:- i porto tillkommer varje lottpaket.

Du kan också beställa genom att:

SMS SMS:a ordet miljon följt av D2028 Namn, Adress, Postnr, Ort till **72320** (1:- per SMS + ev. trafikavgift)

WWW Gå in på www.miljonlotteriet.se/svar och skriv in koden **D2028**

Minimåldern för beställning är 18 år. Erbjudandet gäller t.o.m. 2008-12-31. IOGT-NTO Lotterier lagrar kunduppgifter för att kunna fullgöra kundrelationerna och lämna erbjudanden för egna och andras produkter. IOGT-NTO Lotterier har funnits sedan 1964 och i vår familj ingår lotterierna: Miljonlotteriet, Stjärnpåsen och Stjärnresan. Genom att uppgi min e-post erhåller jag Miljonlotteriets nyhetsbrev. Överskottet från Miljonlotteriet går till IOGT-NTO förbundens arbete mot våld, droger och alkohol bland ungdomar.

Spelar du för mycket?
Ring stödlinjen 020 - 81 91 00

Frankeras ej,
Miljonlotteriet
betalar portot

SVARSPOST
20204733
435 83 MÖLNLYCKE

EU-kandidater för sänkt kvot

16 I FOKUS Accent har låtit toppkandidaterna inför EU-valet ge svar på hur de ställer sig till IOGT-NTOs krav. Många är positiva och alla vill sänka införselkvoterna. Vi har också intervjuat Margot Wallström som vill ta hjälp av de ideella organisationerna för att öka intresset för valet.

REPORTAGE

Alkovåldets vardag på akuten

10 REPORTAGE På akutmottagningen på Södersjukhuset, SÖS, i Stockholm är alkovåldet vardagsmat. Följ med en natt och möt ambulansförare, sjuksköterskor och läkare. Många är trötta på alkoholen som slukar stora resurser i vården.

GODA LIVET

Schyst semester

20 GODA LIVET På vackra Åsen-gården i Dalarna lockar den nyktra och lugna profilen många besökare. Att hitta nyktra resor via de stora resebolagen är däremot omöjligt visar Accents rundringning.

KULTUR

Var finns de nyktra alternativen?

26 KRÖNIKA När kulturlivet bjuder in verkar de ha glömt bort att det finns nyktra alkoholister, gravida kvinnor, minderåriga, bilförare och måttlighetsdrickare, skriver krönikören J-E Strömbäck.

OPINION

Alkovåldet tar stora samhällsresurser

4 LEDARE Alkovåldet tar stora samhällsresurser. En vanlig helg är sju av tio våldsoffer på akuten alkoholpåverkade och 75 procent av polisens resurser går till att ta hand om våldsoffer och förövare.

Ta chansen Sverige att påverka EU

6 DEBATT Regeringen Rein-feldt måste under det svenska ordförandeskapet arbeta för lägre införselkvoter, högre alkoholskatter och förbud mot alkoholreklam, skriver Anna Hedh, EU-parlamentariker (S).

AKTUELLT

TV4 vill sända alkoholreklam

8 AKTUELLT I ett remissvar till kulturdepartementet skriver TV4 att reklamförbudet inte är motiverat och att lagstiftningen spelat ut sin roll i och med att alkoholreklam finns i utländska kanaler.

I RÖRELSE

Rådslag lyfter olika syn på rörelsen

28 I RÖRELSE På föreningsnivå en bred folkrörelse, i toppen en smal lobbyorganisation. Det är bilden av dagens IOGT-NTO som växer fram i ett samtal mellan några aktiva medlemmar om rörelsens värdegrund.

Optimistiska värvare trots motvind

30 I RÖRELSE Trots lång väg till målet på 8000 nya medlemmar 2009 är värvningsansvariga Margareta Brandt övertygad om att målet går att nå – om alla hjälper till.

FASTA AVDELNINGAR

LEDARE.....	4	AKTUELLT.....	8	GODA LIVET.....	20	KORSORD.....	27
REDAKTION.....	5	TRE FRÅGOR.....	9	KULTUR.....	24	I RÖRELSE.....	28
INSÄNDARE.....	5	REPORTAGE.....	10	HALLÅ DÅR.....	25	IOGT-NTO INFO.....	32
DEBATT.....	6	I FOKUS.....	16	KRÖNIKA.....	26	NÄSTA NUMMER.....	35

OMSLAGSBILD
Foto: Moa Karlberg

En vanlig helg är sju av tio våldsoffer på en akutmottagning alkoholpåverkade, och 75 procent av polisens resurser går åt till att ta hand om våldsoffer och förövare. Förutom allt mänskligt lidande kostar alkovåldet stora samhällsresurser och tvingar fram besparingar inom andra områden.

Stoppa alkovåldet nu

AV EVA ÅHLSTRÖM

Alkoholen tar mycket stora resurser från sjukvården, polisen och andra myndigheter. I Accents reportage om en natt på Södersjukhusets akutmottagning i Stockholm berättar vårdpersonal om våldet som blivit grövre, om skadorna som blivit svårare – och om offer och förövare som i de flesta fall är påverkade av alkohol. Efter att ha sett festens baksida har deras egen inställning till alkohol förändrats.

På sjukhuset finns en antivåldsgrupp, som i över 20 år fört statistik över brottsoffer. Den visar att drygt 70 procent av de skadade är alkoholpåverkade. Chefen Sören Carlsson Sanz drar slutsatsen att det inte räcker att bara ta hand om symtomen. Man måste gå till grundorsaken, alkoholen.

Polisen ger samma bild. Under helgneterna går ungefär 75 procent av Stockholmspolisens resurser till att ta hand om alkovåldet på gator och krogar. De välkomnar Alkohollagsutredningens förslag om att krogarna inte ska få servera alkohol efter klockan tre på natten. Idag har ett 50-tal krogar i storstäderna tillstånd att servera till klockan fem, men polisen har länge efterlyst en begränsning. De har sett kroggästerna bli tröttare, mer påverkade och mer lättprovocerade ju längre natten lider.

IOGT-NTO har frågat samtliga länspolismästare om de anser att ytterligare begränsningar av öppettiderna på krogen skulle minska våldet. Sju av tio svarar ja.

I en kommentar till Alkohollagsutredningen hänvisar Folkhälsoinstitutet till

forskning som visar samma sak: att hög alkoholkonsumtion och våldsbrott hänger tätt samman, och att problemen ökar ju senare på natten serveringen pågår.

Poliserna i vårt reportage efterlyser också bättre kontroll av krogarna. Många följer inte alkohollagen som säger att man inte ska servera minderåriga eller gäster som redan är berusade. Som Accent visat tidigare är det ytterst få serveringstillstånd som dras in därför att krogarna bryter mot alkohollagen. Av de cirka 11 000 serveringstillstånd som finns var det 2007 bara 18 som drogs in av de skälen. Alltför ofta får sociala övertvånganden stå tillbaka

»Det borde alltså löna sig för ansvariga politiker på alla nivåer.«

för turist- och näringslivsintressen. Men ansvariga kommunpolitiker borde också väga in kostnader för alkovåldet, som frodas på och kring nattöppna krogar med dålig koll på hur mycket gästerna dricker

Dagens ekonomiska kris tvingar landsting och kommuner till smärtsamma besparingsprogram, som drabbar både personal och patienter. I Västernorrland ska de tre sjukhusen spara sammanlagt 360 miljoner kronor, i en redan hårt pressad organisation. Enligt en beräkning från IOGT-NTO-distriktet uppgår de alkoholrelaterade sjukvårdskostnaderna i länet till

1,3 miljarder kronor om året. Distriktet uppmanar därför landstinget att fundera över de enorma kostnader som alkoholbruket medför.

I Accents reportage gör chefen för Södersjukhusets antivåldsgrupp en liknande reflektion: Om alkoholen försvann, skulle det knappast behövas några sparbeting. Alkoholens konsekvenser kräver mycket stora resurser från samhället och är ett folkhälsoproblem.

Det borde alltså löna sig för ansvariga politiker på alla nivåer, från kommuner och landsting till riksdagen och EU, att se vad de kan göra för att minska en av de mest kostsamma orsakerna till sjukdomar, skador och olycksfall.

Det är dags att stoppa alkovåldet! ■

FÖR ÖVRIGT ANSER ACCENT ATT...

Vill ha betalt för reklamen

ALKOHOLREKLAM TV4 vill kunna visa reklam för öl och vin. Det skriver VD Jan Scherman i ett remissvar till en statlig utredning om en ny radio- och TV-lag. Han borde väl ha skrivit att han vill ha betalt för reklamen. För både SVT och TV4 visar redan alkoholreklam varenda vecka – på bästa programtid – och kallar det konsumentupplysning.

Selektiv giftavgift

FOLKHÄLSA Danska regeringen vill lägga avgifter på socker och andra varor som man blir fet av samt på cigaretter. Danmarks Avholdsforening undrar varför inte också den stora folkhälsorisken alkohol ska drabbas av denna "giftavgift". De gissar att förklaringen är att den skulle drabba politikerna själva, som tydligen inte kan undvara dessa "våde varer".

Ett svek mot barnen

SERVERINGSTILLSTÅND McDonalds ska få servera starköl på Arlanda. Sigtuna kommun, som från början sa nej, har ändat sig. Franchisetagaren Roland Edin motiverar ölserveringen med att flygplatsen en utpräglad vuxenmiljö. Men även barnfamiljer tar flyget – och det brukar vara barnen som får föräldrarna att välja McDonalds. Edin sviker sina bästa kunder!

Citatet

»Dagens Nyheter var en gång starkt ansvarsfull i alkohol-frågan.«

HÅKAN SUNDBERG

Vem är egentligen funktionshindrad?

ALKOHOL – Hej! Ska du ut och resa?

– Nej, jag ska hem, säger jag.

Jag står på busshållplatsen, och det är Ann som frågar. För Ann är det naturligt att börja prata med en annan människa på en busshållplats. Hon berättar att hon jobbar på föreningen Grunden. Det är intressant det hon berättar.

Vi pratar med ett par andra kvinnor när vi klivit på bussen. En kompis till de två kvinnorna kliver ombord. Samtalet hamnar snart på innehåll i kassen vid fötterna på Tina. Och så blir det snack om att smaka innan vi kommer in till stan – ja. Göteborg alltså.

Ann talar om vad hon tycker. För henne är alkohol inte något positivt. Människor blir konstiga och opålitliga. Hon är inte otrevlig mot Tina och hennes kompisar, hon är bara rak och frank.

Det tar sju minuter in till Brunnsparken. Tina och kompisarna pratar om att man inte får dricka på bussen, men reser sig och går bak i bussen. De måste stilla ölbegäret, som driver dem att överträda normerna, reglerna på bussen.

Det är det alkoholen gör med oss människor. Gör oss till norm- och regelbrytare och ibland till och med till lagbrytare. Vi har lärt oss att omgivningen ursäktar vårt beteende när vi är påverkade. Det är en av förklaringarna till att vi så ihärdigt försvarar alkoholen. Den försvarar och ursäktar oss, och då försvarar vi den.

Men Ann ursäktar inte, hon är rak och oförfalskad. Och ändå är det hon som kallas funktionshindrad.

PER-ÅKE ANDERSSON, FINSPÅNG

Roligare att värva betalande medlemmar

VÄRVNING På kongressen i Uppsala 2007 fattades ett beslut om att upphöra med gratis medlemskap det första året och att istället införa en inträdesavgift på 50 kronor. Många ombud trodde att det skulle vara negativt för värvingen av nya medlemmar. Självtänkskommissionen jag det. Efter att nu ha varit ute på några rekryteringsaktioner upplever jag det verkligen som ett klokt beslut. Intresserade medlemmar blir inte avskräckta av inträdesavgiften medan "halvhjärtade"

aspiranter drar sig ur när de förstår att det inte är gratis. Den sortens ettårsmedlemmar ger en missvisande bild av medlemsstocken och medför onödiga kostnader för förbundet.

Därför är det roligare att medverka i nyrekrytering nu än medan inträdet var gratis. Då kände jag ibland att deras "OK, jag skriver på" var ett sätt att slippa argumentera för ett nej till att bli medlem. Nu ger nyrekryteringen aldrig några dunkla obehagskänslor, bara en känsla av uppmuntran.

I Umeå gick värvingen lite i stå efter Åke Green-affären. Men nu är "värvarsteamet" igång igen. Under våren tänker vi vara ute varannan lördag i de större livsmedelsbutikerna.

Att bjuda på GT-dricka är ett bra sätt att etablera kontakt med kunderna och erbjuda medlemskap till de nykterister vi stöter på. Tyvärr har bara några få butiker i Umeå gjort sig omkaret att köpa GT-dricka, eftersom det blir både dyrare och krångligare nu när ICA inte längre expedierar drickan till sina butiker. Försäljningen ökar när vi haft rekryteringsaktiviteter i butiken, men sedan sjunker den igen. IOGT-NTO förbundet förhåller sig kallsinnigt till situationen, och det känns negativt. På sommaren kan man gärna bjuda på Absolut Vatten, som de gör i Skellefteå, men det känns inte lika fyndigt på vintern.

GÖREL LINDAHL IOGT-NTO UMEÅ

Ge mig Kronstams levervärd

ALKOHOL Jag vill ha Bengt-Göran Kronstams levervärd på ett fat! Gärna på ett rostfritt stål. Om vinskribenten försöker lirka med ekfat så gäller det att stå emot.

Dagens Nyheter var en gång starkt ansvarsfull i alkohol-frågan, socialliberalismen låg tidigare åt det restriktiva hållet.

Numera har www.dn.se vin- och ibland spritpresentationer i videoformat, anslagna på förstasidan. Formulera på ett intagande personligt sätt och till synes med det underliggande budskapet att kunskap om vin gör vinbruket kulturellt samt ofarligt.

Det är därför jag vill ha

Bengt-Göran Kronstams levervärd. Jag tror nämligen att alkohol från finsmakande flaskor är lika leverskadliga. Det är bara mängden det beror på.

Tre, fyra gånger per år recenseras eller presenteras alkoholfria alternativ, senast en fylig artikel om alkoholfria drinkar från hotell Reisen, vill jag minnas. Tack för den, men bättre balans önskas! Inför de stora helgerna presenteras "julens drycker", "påskens drycker", etc. och då förutsätts det att drycker är lika med alkoholdrycker.

Det här är väl en sjangsering av en ansvarsfull tidning som Dagens Nyheter, även om det är tjusigt layoutat!

Fram med stålfatet!

HÅKAN SUNDBERG

REDAKTIONEN

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO, UNF, Ungdomens Nykterhetsförbund och JUNIS, IOGT-NTOs Juniorförbund.

Pressläggning detta nummer:
22 april

REDAKTION

Eva Åhlström
Chefredaktör,
ansvarig utgivare
08-672 60 51
eva.ahlstrom@iogt.se

Patrik Sandström
Redaktionssekreterare,
form och layout
08-672 60 50
patrik.sandstrom@iogt.se

Maria Zaitzewska
Featureredaktör, reporter
08-672 60 56
maria.zaitzewska@iogt.se

Pierre Andersson
Nyhetsreporter
08-672 60 54
pierre.andersson@iogt.se

Eduardo Mutis
Bildredaktör
08-672 60 53
eduardo.mutis@iogt.se

Medarbetare detta nummer:
Moa Karlberg, J-E Strömbäck, Rurik
Zaitzewska, Anders Perstrand.

ADRESS

Accent, Box 12825
112 97 STOCKHOLM,
tel: 08-672 60 50, fax: 08-672 60 01
e-post: accent@iogt.se

IOGT-NTO-förbundet
tel: 08-672 60 00
Besöksadress:
Gammelgårds, 38
Stora Essingen, Stockholm

ADRESSÄNDRING

tel: 08-672 60 38/39
fax: 08-672 60 01

ANNONS

Info Reklambyrå. Janne Moréus
tel: 0221-213 40, mobil: 070-346 34 62
e-post: janne@info reklam.nu
Adress: Glasgatan 21, 731 30 Köping

TRYCK

VTT Grafiska, Vimmerby

OBESTÄLT MATERIAL

Tidning svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

LAGRING

Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.

DISTRIBUERAS I 45 000 EXEMPLAR
TS-KONTROLLERAD UPPLAGA
ISSN-nr: 0345-0406

MEMLEM I SVERIGES TIDSKRIFTER

I kristider är det extra viktigt med en restriktiv alkoholpolitik, konstaterar Anna Hedh, EU-parlamentariker (S). Därför måste regeringen Reinfeldt under det svenska ordförandeskapet arbeta för lägre införselkvoter, högre alkoholskatter och förbud mot alkoholreklam.

Ta chansen Sverige

AV ANNA HEDH, EU-PARLAMENTARIKER (S)

Finanskrisen som sveper över Europa gör inte bara hål i medborgarnas plånböcker. Risken är stor att uppsägningar och sämre tider också medför ökat alkoholmissbruk. Krisen i Europa ökar vikten av en mer restriktiv alkoholpolitik på EU-nivå, och i samband med det svenska ordförandeskapet i höst har Sverige stora möjligheter att påverka den politiken.

Under det svenska ordförandeskapet i EU 2001 drev den socialdemokratiska regeringen igenom att EU skulle ta fram en gemensam alkoholstrategi för att minska skadeverkningarna av alkohol. Denna strategi antogs 2006 och kan visserligen med rätta kritiserats för att inte innehålla konkreta förslag. Men det finns äntligen ett gemensamt dokument med gemensamma målsättningar som idag fungerar som verktyg för oss som arbetar för en mer restriktiv alkoholpolitik inom EU.

Hur strategin följs ska redovisas i en första utvärdering till sommaren, och därmed har det svenska ordförandeskapet i höst en ypperlig möjlighet att rätta till det som inte är bra.

Tyvärr har en del tokiga beslut på alkoholområdet tagits i Europaparlamentet det senaste året, trots en gemensam alkoholstrategi. Bland annat röstade en majoritet för att man med EU-medel ska sponsra europeisk vinreklam både i Europa och i övriga världen. En majoritet i parlamentet röstade också för att ta bort minimiskatter-

Sverige blir ordförandeland i EU under ett halvår med start den 1 juli.

»Det svenska ordförandeskapet i höst är en ypperlig möjlighet att rätta till det som inte är bra.«

na helt på öl och sprit, trots att både rådet och kommissionen ville höja dessa. Frågan är ännu inte avslutad. Däremot röstade en majoritet i parlamentet strax före jul för att sänka införselkvoterna till hälften. I det här fallet vill inte kommissionen och rådet som parlamentet, men jag hoppas att finansminister Anders Borg driver den här frågan vidare i ministerrådet, och att det

svenska ordförandeskapet driver frågan om en sänkning av införselkvoterna, en höjning av minimiskatterna på alkohol och ett förbud för alkoholreklam. Det dröjer tills vi har ordförandeskapet nästa gång, så därför måste vi passa på nu.

Dessa omröstningar i EU-parlamentet visar att vi har mycket kvar att göra för att få en mer restriktiv alkoholpolitik i Europa, men den senaste omröstningen inger också hopp om att alkoholen liksom tobaken mer och mer börjar ses som en folkhälsofråga i Europa. Flera medlemsländer har också höjt sina alkoholskatter och åldersgränser samt sänkt sina promillegränser under de senaste åren. Det är väldigt positivt att medlemsländerna vidtar alkoholpolitiska åtgärder på nationell nivå, men internationaliseringen av alkoholmarknaden motiverar även insatser på EU-nivå.

Om jag blir återvald till EU-parlamentet så lovar jag att fortsätta arbeta för en mer restriktiv alkoholpolitik i Europa. Jag kommer att arbeta för sänkta införselkvoter och höjda minimiskatter, för ett alkoholreklamförbud och ett avskaffande av jordbrukssubventioner på alkoholvaror.

Avslutningsvis vill jag påminna om att vi alla har ett jättestort ansvar för att aldrig sluta debattera alkoholfrågan och kräva att lagstiftningen skärps på de områden som är möjliga att påverka, både inom EU och i Sverige. ■

RESPONS

Spel leder till spelmissbruk

SPEL Att IOGT-NTO finansierar sin verksamhet genom spel och dobbel är ett hyckleri utan motstycke. Jag har träffat flera medmänniskor som sitter eller har suttit fast i ett spelberoende.

För flera år sedan var min då tonåriga son fast i ett spelberoende. Tack vare min egen insats och med goda vänners hjälp lyckades

grabben bli kvitt sitt helvete. Det tog oss ett och ett halvt år.

En bekant till mig, även han medlem

i IOGT-NTO, har en del av sitt hem belamrat med värdelösa prylar han vunnit i det så kallade miljonlotteriet. Han kunde aldrig säga nej när miljonlotteriets telefonförsäljare ringde och

prackade på honom allt fler abonnemang.

De oskyldiga bingohallarna på sjuttio- och åttioalet ruinerade många daglediga medmänniskor. Främst kanske pensionärer.

För något år sedan talade jag med förbundets ekonomichef om just att profitera på andras olyckor. Svaret jag fick var häpnadsväckande. "Det är ju bara ett lättspel!". Visst det finns ju lättvin också!! Spel är spel

och alkohol är alkohol. Båda är tragiska och förlävar de människor som inte kan hantera måttligheten.

Enligt en artikel i Accent så "lobbas" det, från förbundets sida, att miljonlotteriet även skall få tillstånd att bedriva internetspel. Ni borde skämmas!

Förbundet går väl efter principen att ändamålen helgar medlen. Tyvärr är det väl så att IOGT-NTO själv sitter fast i ett behov.

Ett behov av pengarna från miljonlotteriet.

Själv kommer jag att göra mitt yttersta för att miljonlotteriet inte skall få tillstånd till internetspel. Vidare önskar jag att IOGT-NTO på sikt skall klara sig utan att profitera på spel, dobbel och människors olyckor. Jag hoppas att denna fråga får ett stort utrymme på kongressen till sommaren. Om ni vågar!

THOMAS BENGSSON

Annonsera i Accent

– det naturliga sättet att nå engagerade läsare.

REKLAMBYRÅN INFO, Janne Moréus, Glasgatan 21, 731 30 Köping.
Tel. 0221-213 40, 070-346 346 2, janne@info reklam.nu • www.info reklam.nu

Inför våren och sommaren

*Du har väl provat
vår egen alkohol-
fria festdryck!*

**GODTEMPLARE
DRICKA**

Kontakta din förening eller distriktsexp.
som kan ta hem hel eller halv pall.
Hel pall innehåller 576 flaskor.

Föreningsekonomi AB – ett IOGT-NTO-företag –
Box 263, 503 10 Borås
Konsumentkontakt 033-47 45 60.

SOBER RESOR

LAOS o KAMBODJA 26 oktober–12 november

Med flyg, buss och båt reser du till/genom Laos och Kambodja – två ännu ”turistiskt” ganska orörda länder med både en urgammal kultur och en blodig nutidshistoria.

Du får uppleva en exotisk och säregen natur, vänliga människor, fantastiska byggnadsverk och tempel områden såsom till exempel Ankor Wat i Kambodja. Vi färdas bitvis på Mekongfloden som är en livsnerv genom länderna och ser bland annat minoritetsfolk, fiskebyar och lokala marknader.

Vill du veta mer om våra resor?

Kontakta SOBER-resor, Rotevågen 2, 433 69 Sävedalen,
tel. 031-26 53 30, fax 031-340 86 34, soberresor@telia.com,
så sänder vi mer information • www.soberresor.se

Projektbildaren möjligheternas utbildning

En folkhögskoleutbildning för dig som vill utmana dig själv under ett år och sedan kanske hitta ett arbete inom nykterhetsrörelsen. Under utbildningen bor du på Wendelsbergs folkhögskola under mycket förmånliga villkor. Läs mer på www.wendelsberg.se

Utbildningen är ett samarbete mellan IOGT-NTO, IOGT-NTO:s Juniorförbund, UNF, Studieförbundet NBV och Wendelsbergs folkhögskola.

Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, NBV, är ett statsbidragsberättigat studieförbund med 17 lokalavdelningar och ett förbundskansli. Vi bedriver ett omfattande studie- och kulturarbete över hela landet med tonvikt på frågor rörande alkohol och andra droger, folkhälsa, integration och internationella frågor.

Verksamhetsutvecklare

NBV söker till förbundskansliet en verksamhetsutvecklare som vill arbeta med folkbildning.

Vi behöver nu förstärkning till vårt ”stråk” alkohol och andra droger. Dina arbetsuppgifter är att initiera och utveckla verksamheten inom stråket.

Vi sätter stor vikt vid dina personliga egenskaper och söker en pedagog som är initiativrik, kreativ, fokuserad och drivande. Du bör även ha förmåga att se nya möjligheter och att snabbt se vad som behöver göras och agera därefter. Du är en god kommunikatör, både i tal och skrift, och har hög social kompetens. Du värdesätter teamarbete och har samtidigt förmågan att arbeta självständigt.

Du bör ha erfarenhet av att leda eller arbeta i projekt. Du bör även ha erfarenhet av folkbildnings- och/eller folkrörelsearbete. Vi förutsätter att Du har en helnykter livsstil och är, eller kan tänka dig att bli medlem, i någon av NBV:s medlemsorganisationer. Tjänsten är på heltid och stationeringsort är Stockholm. För information om oss se www.nbv.se.

För ytterligare information om tjänsten kan Du kontakta Mats Danielsson, verksamhetsledare, tel. 08-672 61 14 eller 0730-21 17 97. Maila in din ansökan till: christina.akerblom@nbv.se eller posta till Christina Åkerblom, NBV, Box 12825, 112 97 Stockholm senast 2009-05-29.

**NYKTERHETSRÖRELSENS
BILDNINGSVERSAMHET**

TV4 vill sända alkoholreklam

REKLAM Lagstiftningen kring alkoholreklam i radio- och teve har spelat ut sin roll, menar TV4, som vill få möjlighet att sända alkoholreklam.

Redan idag kan kanaler som TV3 och Kanal 5 sända alkoholreklam. Detta beror på att de sänds från utlandet och därför inte omfattas av den svenska lagstiftningen. Enligt radio- och TV-lagen är det förbju-

det att sända reklam för alkoholhaltiga drycker i svenska etermedier, vilket gör systemet orättvist enligt TV4.

I ett remissvar till kulturdepartementet tar nu TV4 för första gången offentlig ställning i frågan och kräver att få del av alkoholreklamkakan. Enligt en artikel i Riksdag & Departement skriver man att reklamförbudet inte är motiverat för att "reklam förekommer i alla utländska kanaler och

Ökad skaderisk efter första glas

ALKOHOL Risken för alkoholrelaterade kroppsskador ökar redan efter första glas. Det visar en doktorsavhandling vid Karolinska institutet om kopplingen mellan alkoholkonsumtion, olyckor och skador som förordar förebyggande åtgärder även för normalkonsumenter.

Alkoholskador orsakar samhället stora kostnader. Medan samspelet mellan kraftig berusning, trafikolyckor och våld är kända, så är de vid måttlig konsumtion mer outforskade.

Doktoranden Hervé Kuendig studerade därför kopplingen alkoholkonsumtion och skador vid en akutmottagning i Schweiz. Patienter som kommit dit med krosskador orsakade av våld eller olyckor intervjuades.

Det visade sig att var fjärde skada som behandlades där hade uppstått efter alkoholkonsumtion. Över 80 procent av de skador som inträffat på fredags- och lördagskvällar var alkoholrelaterade.

De personer som druckit mycket drabbades oftare av skador, men det visade sig att de flesta skador som bedömdes som alkoholrelaterade skedde efter måttlig konsumtion.

– Mina resultat talar för att förebyggande åtgärder inte bara bör inriktas på enskilda storkonsumenter av alkohol. Den största nyttan, i termer av att undvika skador, kan uppnås genom strukturella åtgärder som påverkar normalkonsumtionen av alkohol i samhället, säger Hervé Kuendig i en kommentar.

DRUGNEWS/SL

Krogpersonal riskerar mer än övrig befolkning att hamna i riskabla alkoholvanor visar undersökning.

MISSBRUK En stor del av de restauranganställda har riskabla alkoholvanor. Över en tredjedel dricker så mycket att de skulle behöva behandling. Värst är problemen bland de unga. Det visar en ny undersökning från STAD, en sektion inom Beroendecentrum Stockholm.

Hela 81 procent av männen och 87 procent av kvinnorna i undersökningen bedöms ha riskabla alkoholvanor. Var tredje man (33 procent) och ännu fler kvinnor (40 procent) har så stora problem med alkoholen att de skulle behöva behandling.

– Resultaten är naturligtvis mycket allvarliga, säger Håkan Leifman, chef för STAD. Ju allvarligare problem som redovisas i enkäten desto större skillnader är det mellan restauranganställda och övriga befolkningen. Dessutom är de som besvarat enkä-

ten unga och många har redan hunnit få allvarliga alkoholproblem. Det är också i den yngsta gruppen, 20-25 år, som vi hittar de allvarligaste problemen.

Studien bygger på enkäter med omkring 200 anställda i krogbranschen i Stockholm och är ett delresultat från en pågående studie där alla som deltar i STADs utbildning i "Ansvarsfull alkoholservice" får svara på samma enkät.

Håkan Leifman ser resultatet av enkäten som en varningsklocka och tycker att krogbranschen bör ta sitt ansvar för de anställda.

– Det är viktigt att krögarna i egenskap av arbetsgivare uppmärksammas på vilken riskbransch de arbetar i. Undersökningen kan vara ett verktyg för dem att sätta igång förebyggande insatser.

TEXT OCH FOTO: PIERRE ANDERSSON

Finland höjer alkoholskatten igen

FINLAND I oktober höjs alkoholskatten i Finland med ytterligare tio procent. Detta för att "reparera skadorna" från skattesänkningen som gjordes 2004.

Alkoholkonsumtion i Fin-

land steg med tio procent efter det att alkoholskatten sänktes 2004. Sedan dess har också ett antal olika undersökningar visat att alkoholskadorna ökat i motsvarande omfattning. På senare tid har skatten höjts vid två tillfällen, senast vid års-skiftet.

Ismo Tuominen, regerings-

råd på social- och hälsovårdsdepartementet, menar att de tidigare höjningarna inte har varit tillräckliga och kallar sänkningen för ett "hemskt misstag" som i historieskrivningen kommer att beskrivas som "2000-talets största social-politiska katastrof".

i andra medier vilket gör att den begränsning som finns idag har spelat ut sin roll”.

Förutom ren alkoholreklam vill TV4 att det ska bli möjligt för alkoholföretag att sponsra program och man vill att det ska bli möjligt med produktplacering även på detta område.

– Sverige borde istället skärpa reglerna, säger IOGT-NTOs förbundsordförande Sven-Olov Carlsson i en kommentar. Det är ett otyg att man kan sända alkoholreklam från andra länder till Sverige.

PIERRE ANDERSSON

»Hade vi inte alkohol skulle vi inte behöva så många poliser.«

JESSICA DAGNÄS, polis i Finspång, talar klarspråk inför en sjunde klass.

Färre ungdomar dricker och knarkar

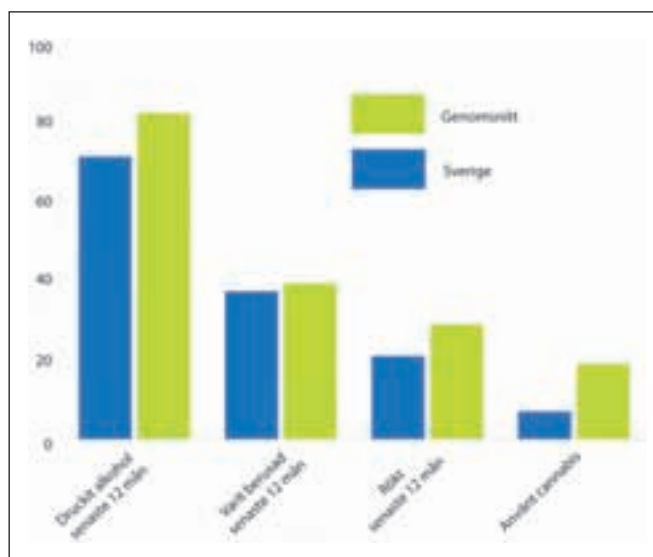
DRUGER Svenska 16-åringar röker mindre tobak och cannabis än sina jämnåriga kamrater i övriga Europa. De dricker mer sällan alkohol, men när de gör det så dricker de mer, visar den stora Espad-studien som omfattar 105 000 skolelever i 35 länder.

Rapporten som presenterades i slutet av mars noterar att intensivkonsumtion ökar och pojkars och flickors alkoholvanor alltmer börjar likna varandra i Europa.

Men även om svenska unga dricker större mängder än i flera andra länder, så är det färre som dricker. Sedan 1999 har gruppen minskat från 83 till 71 procent. Sverige kniper därmed tredjeplassen på listan med flest antal 16-åriga nykterister efter Island (där 56 procent hade druckit senaste året), Norge och Armenien (66 procent).

I Danmark, Tjeckien och Österrike hade fler än nio av tio druckit.

–Det är ett tydligt tecken på att en restriktiv alkoholpolitik fungerar. De länder som har en restriktiv lagstiftning kring

alkohol har också minst problem med ungdomsdrickande, säger Robert Damberg ordförande i Ungdomens Nykterhetsförbund, i en kommentar.

Han tillägger att det ändå är ett misslyckande av vuxenvärlden att 71 procent av svenska 16-åringar har tillgång och dricker alkohol.

Vad gäller illegala droger, främst cannabis, så har en tidigare uppåtgående trend brutits och till och med minskat något. Mätåret 2007 hade

var femte ung europé provat cannabis. Unga i Östeuropa använder droger alltmer som sina jämnåriga i Västeuropa, men det finns ändå skillnader mellan länderna.

Drogvanestudien är världens största och omfattar skolelever som fyllde 16 år 2007 när enkäterna besvarades. Studien är den fjärde i sedan 1995 har sammanställts av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

DRUGNEWS/SL

Frankrike höjer gränsen till 18 år

POLITIK I mitten av mars antog Frankrikes parlament ett nytt lagförslag som höjer minimiåldern för att köpa alkohol från 16 till 18 år.

Idag finns två åldersgränser i Frankrike: För att köpa vin eller öl räcker det att vara 16 år medan man för inköp av sprit tillämpar 18-årsgräns.

De senaste 20-30 åren har Frankrike blivit allt mer restriktiv i sin alkoholpolitik. Men trots att alkoholkonsumtionen i landet har halverats de senaste 50 åren så har den ökat bland ungdomar på senare tid.

USA vill ha varning på alkohol

ALKOHOL En ny amerikansk undersökning visar att en majoritet av befolkningen där tror att alkohol ökar ungdomsdrickandet. Hela 92 procent av de tillfrågade stöder krav på varningstexter – främst för att förpackningarna annars enkelt kan sammanblandas med läskedrycker.

TRE FRÅGOR

Erik Wagner,

student på Berghs School of Communication och ledamot i IOGT-NTOs förbundsstyrelse. En av grundarna till bloggen Non-Profit PR:

Vad är Non-Profit PR?

– Det är en blogg om kommunikation och lobbying för ideella organisationer. Vi vill förmedla

den kunskap som finns när det gäller strategiskt kommunikationsarbete och applicera detta på föreningslivet. I Sverige finns det över 200 000 ideella organisationer och föreningar som kämpar för att driva genom sina ståndpunkter, påverka medborgare och politiker och få folk till deras verksamhet.

Vilka är dina bästa påverkantips?

– När jag föreläser om påverkansarbete så brukar jag alltid hävda vikten av att ha en plan. Att tänka genom innan och när man gör det är det viktigt att fundera på vilket problem man vill lösa. Är det verkligen ett kommunikationsproblem? Eller kanske ett organisations- eller

verksamhetsproblem? Till sist är målgruppsinsikt oerhört centralt. Vilka vill vi kommunicera med och vilka är de? Vad brinner de för, vad drömmer de om, hur beter de sig, etc.

Hur tycker du att IOGT-NTO är på att påverka?

– Vi är en duktig kampanjorganisation. Vi har framförallt många engagerade

medlemmar runt om i landet som är villiga att göra fantastiska insatser för vår organisation och vår sakfråga. Det är vår styrka. Sen måste vi bli mer professionella och använda organisationen ännu mer i vårt påverkansarbete. Men vi är på väg åt rätt håll!

PIERRE ANDERSSON

Natt på akuten

Här är alkovåldet vardag

AV MARIA ZAITZEWSKY FOTO MOA KARLBERG

Det ser till en början ut att bli en stillsam natt på Södersjukhusets akutmottagning, trots att det är lönehelg och förmodligen fullt med folk ute på stan. En ensam man med en bula i pannan snurrar runt i korridoren och velar; ska jag låta mig undersökas eller inte? Personalen tar det med ro och låter honom känna efter. Skadan verkar inte allvarlig, men mannen är kontaktsökande.

Övrig tid ägnar man åt journalföring, kontroll av inskrivna patienter och småprat. Men en amulansförare som tittar in för en kopp kaffe är tvärsäker på att det snart brakar loss.

– Klockan är bara barnet. Efter ett börjar dom slåss, vänta bara, konstaterar han med en nick mot vägguret.

Och mycket riktigt. Strax efter ett förbyts lugnet mot tjutande larm och springande vårdpersonal i korridorerna. Ett par ambulanser är på ingång. Larm innebär potentiell fara för patientens liv, varför ett vårdteam omedelbart måste stå redo. Patienten förs in i ett fullt utrustad akutrum där han eller hon undersöks. I allvarligare fall tillkallas läkare.

DEN FÖRSTE SOM KOMMER in är en kraftigt berusad man med ett igenmurat blått öga och ett stort blodigt jack i huvudet. Han ligger på en bår, knappt kontaktbar, medan hans lätt överförfriskade flickvän, festklädd och med vitblonderat hår, ruskar om pojkvännen och oroligt ropar hans namn tätt intill hans bloddränkta öra.

– John. John! Hör du mig? Vakna nu, du får inte somna, hör du det.

Hennes ansikte är strimligt av tårar och för sjuksköterskan Madeleine Ringqvist berättar hon med darrig röst att John varit på kryssning och därefter fortsatt att festa. Så föll han olyckligt i en trappa. Och nu är han här. Madeleine frågar John om han förstår var han är och om han minns vad som hänt. Han skakar förvirrat på huvudet och låter häpen när han får höra att han befinner sig på SÖS. Så småningom flyttas paret till ett avskilt bås i korridoren för observation och vidare bedömning. Troligen behöver såren i huvudet sys. Kanske måste han röntgas. Vilket som kommer att ske först beror på röntgenavdelningen.

John är en typisk patient en fredagskväll på SÖS akut. Majoriteten av de skadade patienter som kommer in på småtimmarna är i olika grad alkoholphäverade, enligt statistiken drygt 70 procent. De vanligaste skadorna är huvudskador som kommer sig av att personen ramlat och slagit sig. Misshandel är vanligt; handge- ➤

När larmet tjuter är det fullt pådrag. Det handlar sällan om liv och död på

Sö

å Södersjukhuset, SÖS, i Stockholm, men skadorna måste ändå tas hand om snabbt.

Sårskador på grund av fylla är vanliga under helgnätterna

Ibland är det lugnt i korridorerna. Men rätt vad det är så går larmet.

Är alla mina tänder borta? Den unge mannen är orolig.

› mäng, stickskador med kniv eller skador åsamkade av batonger eller andra tillhyggen. Relationsmisshandel är också frekvent förekommande. De flesta som kommer in är unga män. Men även kvinnor och äldre drabbas, som vi snart ska få se. Under ett dygn passerar 300 personer SÖS akut och en helgnatt kan det utan vidare ramla in ett 20-tal personer med alkoholrelaterade skador.

Problemet är att många dessutom har med sig kompisar och anhöriga som gör att det stundtals kan bli väldigt rörigt och ibland aggressivt. En sköterska berättar om skottlossning inne på akuten. Lyckligtvis sköt förövaren inifrån och ut och inte tvärtom. Av den anledningen strävar man efter att sära på offer och förövare så att de hamnar på olika sjukhus.

Madeleine, som har arbetat natt här i sju år, upplever att våldet har blivit grövre och de oprovocerade attackerna på "oskyldiga" ökar. Man sparkar på den som ligger och sparkar mot huvudet. Skadorna blir svårare. De som är allra värst därana, de med allvarliga skottskador till exempel, förs till Karolinska sjukhuset för vård. Övriga hamnar här. Samtliga alkoholtestas och i snitt ligger promillehalten på 1,30. De som utsatts för misshandel får sina skador dokumenterade, vilket är viktigt om det blir aktuellt med en polisanmälan.

KÄNNER HON ALDRIG EN frustration och en irritation över att alkoholen tar så mycket kraft och resurser på akuten?

– Man kan ju ha en svår skada eller ha underliggande sjukdomar även om man har druckit och det är inte mitt jobb att moralisera, utan att hjälpa. Men visst känns det otroligt onödigt när unga människor kommer in svårt skadade bara för att de har druckit. För egen del har jag fått en förändrad syn på alkohol. Jag ser ju partyts baksida, personlighetsförändringen hos folk som dricker. Jag har blivit mycket räddare att gå hem själv sent till exempel, för jag ser ju här på akuten vad som faktiskt kan hända. Och jag är inte särskilt sugen på att dricka själv heller.

Sjuksköterskan Eddie Edvardsson är av samma uppfattning, i likhet med de flesta som jobbar här på akuten.

– Efter ett nattpass är man så jökla less på alla fulla människor. Själv går jag knappt ut på krogen längre. Jag får direkt associatio-

»Efter ett nattpass är man så jökla less på alla fulla människor. Själv går jag knappt ut på krogen längre.«

EDDIE EDVARDSSON, SJUKSKÖTERSKA

ner till jobbet och brukar kunna se att "nu börjas det". Då vet jag att snart kommer den eller den att hamna i slagsmål och sedan på akuten. Jag dricker väldigt lite och föredrar att göra det i hemmiljö tillsammans med nära vänner, säger han och tillägger att något han har noterat är mängden ungdomar som kommer in med oerhört höga promillehalter i blodet.

– Utan att se särskilt påverkade ut. Då inser man hur mycket de är vana att dricka. Det känns skrämmande.

Eddie förklarar att ungdomar som enbart är berusade eller påverkade av andra droger förs till Maria Pol för avgiftning. Hit kommer de som är påverkade och skadade. Är man under 15 år hamnar man på barnakuten.

Vid nästa akutlarm kommer en engelsktalande medelålders kvinna med bruten fot in. Ett team av sjukvårdspersonal och en läkare samlas snabbt i ett av de välutrustade akutrummen. Kvinnan stönar av smärta och ambulanspersonalen informerar om hennes sjukdomshistoria; reumatism. Hon får lustgas mot smärtorna. Den brutna foten är en konsekvens av alltför många öl på krogen Engelen – och ett olyckligt fall då hon fick en man över sig. Hon kommer att gipsas och röntgas och få tillbringa resten av semestern på kryckor.

NÄSTA PATIENT ÄR EN melankolisk, tunn man med ett blodfläckigt bandage runt skallen och intorkade blodstrimmor på kinderna. Han blir väntande en stund på en bår i korridoren och försjunkar oavbrutet i ett dvalalikt tillstånd. Han undersöks senare i ett av triage-rummen, de lite enklare undersökningsrum där patienterna förs in och där deras vidare behandling avgörs; ska de till ortopederna eller kirurgen? Mannens tryck är stabilt, men han har hunnit förlora några deciliter blod efter fallet mot pannan.

Sköterskorna Daniel och Henrik frågar ut mannen om tidigare sjukdomar och om vad som har hänt. Han hittades livlös av några förbipasserande, men kan inte redogöra för om han varit medvetlös. Han tonlösa svar är:

– Jag har alkoholism.

Han ser bedrövad ut och pillar nervöst på de blå och gröna landstingsfiltar som Henrik varsamt svept om honom så att han inte ska frysa. När han uppmanas ta av sig sina blodiga och fuktiga kläder hittar man en fjäderbatong i byxfickan.

– Jag är i en bransch där man måste vara beväpnad. Jag måste försvara mig, påstår mannen.

Henrik ser tveksam ut. Beslagta eller inte? Vapnet är ju illegalt. Men det visar sig att sjukhuset inte får konfiskera vapen och Henrik förklarar för patienten att han får tillbaka sin batong när han skrivs ut, vilket han accepterar utan knot.

Vårdpersonalen kommer inte vidare i sina frågor. Mannens

Eddie Edvardsson påverkas av att se så mycket elände. Därför går han sällan ut på krogen numera.

entydiga svar är att han är alkoholist, men inte sjuk i övrigt. Hur mycket han har druckit vet han inte men svarar jakande på frågan om han har druckit hela dagen. Ett blås i en alkomätare visar 2,44 promille. Mannen rullas ut i korridoren i väntan på vidare hjälp. Hans sår behöver sys.

I samma korridor sitter en småväxt och gapig man, uppenbart "full som en kastrull", som personalen lakoniskt uttrycker det. Han vrålar "fuck you" efter sköterskorna, kräver tillgång till ett rökrum, men lugnar sig tillfälligt när han tas in i ett av triage-rummen. Han har varit i slagsmål och har en sprucken överläpp. Han kommer också att skickas på skullröntgen, men tvingas vänta några timmar på sin tur, vilken gör att han mellan varven kommer fram till disken där personalen är samlad och gapar och skriker. Han ropar efter Sofia, den förmodade flickvännen, och betar sig allmänt förvirrat, vilket kan indikera en blödning på hjärnan.

UNDER NATTEN PASSERAR OCKSÅ en ung grabb med sönderslagen, blodig käke. Han grinar oroligt och vill att Eddie kollar honom i munnen eftersom det känns som om "alla tänder är borta". Men Eddie ger lugnande besked.

– En flisa av en framtand är borta. Det är allt jag kan se. Det är

Mellan larmen kollar personalen dem som är inlagda för observation

»Jag har blivit mycket räddare att gå hem själv sent till exempel, för jag ser ju här på akuten vad som faktiskt kan hända.«

MADELENE, SJKSKÖTERSKA SOM ARBETAT NATT I SJU ÅR PÅ AKUTEN

ingen fara. Du är nog bara lite domnad i munnen.

Bakom ett grönt skynke ligger fortfarande John för observation. Flickvännen duttar och klappar om sin sönderslagne partner, som så sakteliga vaknar till sans.

Den stupfulle gaphalsen har insett att han kommer att bli kvar i några timmar och att det därmed hinner bli morgon innan han skrivs ut.

Jag frågar Madeleine om det är några fall som etsat sig fast i hennes minne. Hon skakar sakta på huvudet. Tycker det är svårt att minnas någon särskild; det är ju så många som passerar här. Men sedan drar hon sig till minnes en ung flicka som kom in en nyårsnatt, skadad och påverkad.

– Jag ringde så klart hennes föräldrar. Men de vägrade att komma hit. Det berörde mig väldigt illa. Jag fick bli hennes ställföreträdande mamma en stund, säger Madeleine och tillägger att just sådana situationer känns jobbiga. När man inser att en del unga människor lever under oerhört svåra förhållanden.

Vårdpersonalen, som denna kväll uppgår till sexton personer inklusive två läkare, börjar gäspa och det gula lysrörsljuset gör deras ansikten bleka och trötta. Men ännu är det några timmar kvar innan dagpersonalen tar över klockan sju. Än så länge kan vad som helst hända. ■

SÖDERSJUKHUSET

SÖDERSJUKHUSETS akutmotagning är en av norra Europas största, både till yta, patientantal och ansvarsområde. Varje år behandlas drygt 95 000 patienter

på akutmottagningen, 20 000 inkommer med ambulans. Varje dygn söker sig cirka 300 personer till akuten.

Vid helger, och särskilt löne-

helg, ökar andelen misshandelsfall med 30 procent. I drygt 70 procent av fallen är alkohol en bidragande orsak till skador och våld. 87 procent av de alkoholpå-

verkade är män. Storstadsvåldet drabbar oftast yngre personer, 15-24 år. Alkohol är en av de största riskfaktorerna för att utsättas för misshandel.

Alkovåldet tar resurser från sjukvård och polis

Alkoholen tar stora resurser från sjukvård, polisväsende och andra myndigheter. Det menar Sören Carlsson Sanz, chef för antivåldsggruppen på Södersjukhuset, SÖS, i Stockholm.

■ **ALKOVÅLDET** På antivåldsggruppen, som Sören Carlsson Sanz ansvarar för, arbetar man med statistik över våldsoffer, studier och rapporter som utgör underlag för förebyggande arbete. Bland annat föreläser man på Polishögskolan och för 16 000 elever i svenska skolor. Allt för att visa på konsekvenserna av våld och skapa debatt och engagemang för dessa frågor.

– Det räcker inte att bara ta hand om symptomen, utan man måste gå på grundorsaken till problemen, säger Sören Carlsson Sanz.

Man arbetar även med konsekvensprogram där förövaren får möta sitt offer. Tanken är att informera och påverka unga människor i rätt riktning, så att de i grunden förstår kriminalitetens konsekvenser.

Antivåldsggruppen har sedan 1987 fört statistik över brottsoffer på SÖS och konstaterar att 72 procent av de våldsskadade är alkoholpåverkade, vilket i många fall innefattar både offret och förövaren.

AV ALLA VÅLDISOFFER SOM kommer in på akuten en helgnatt är 30 procent av männen nyktra. Bland kvinnorna är siffran 0 procent. Samtliga kvinnor som kommer in är alltså i olika grad påverkade. De vanligaste våldsbrotten är gatuvåld samt kvinnomisshandel.

Antivåldsggruppen kommer regelbundet ut med rapporter om gatuvåldet i storstan och genom dessa kan man utläsa trender och tendenser.

– De ger en fingervisning om hur samhället mår, säger Sören Carlsson Sanz.

Han konstaterar att om alkoholen försvann så skulle det knappast behövas några sparbeting inom sjukvården. Alkoholens konsekvenser i form av våld och sjukdomar kräver mycket stora resurser från samhället och är ett folkhälsoproblem.

– Vi har fler våldsskadade än personer med astma och diabetes. Det är hög tid att satsa resurser på att få bort alkoholens skadeverkningar.

Om alkoholen försvann så skulle det inte behövas några besparingar i sjukvården, menar Sören Carlsson Sanz. FOTO: MARIA ZAITZEWSKY

»Vi har fler våldsskadade än personer med astma och diabetes. Det är hög tid att satsa resurser på att få bort alkoholens skadeverkningar.«

SÖREN CARLSSON SANZ, CHEF FÖR ANTIVÅLDSGRUPPEN PÅ SÖDERSJUKHUSET

ÄVEN STOCKHOLMSPOLISENS SAMTLIGA DISTRIKT är bekymrade över att ungefär 75 procent av deras resurser – under helgnätter - går till alkovåldet på gator och krogar.

Erik Forsell, närpolischef på Östermalms närpolis anser att något måste göras. Ett sätt att stävja gatuvåldet är att inte tillåta krogar att hålla öppet längre än till klockan tre.

– Att stänga krogar klockan fem är rena vansinnet. Även om man inte är jättefull så betar man sig ändå som påverkad vid den sena timmen, på grund av trötthet om inte annat. Det gäller ju också oss poliser. Det blir en väldigt dålig arbetsmiljö och försvårar situationen, säger han.

Han efterlyser även fler och bättre kontroller av krogar. Många följer inte alkohollagen, som säger att man inte ska servera underåriga eller överförfriskade gäster. Ändå sker det hela tiden.

– Krogpersonalen har ett stort ansvar, men många ser genom fingrarna, konstaterar Erik Forsell.

MARIA ZAITZEWSKY

FOLKNYKTERHETENS VECKA

Så engagerar du dig mot alkovåldet

IOGT-NTO Årets tema på Folknykterhetens vecka är som förra året: "Minska alkovåldet". Kampanjen vill uppmärksamma att alkohol spelar en stor roll när det gäller våld på och omkring krogarna. De konkreta kraven från IOGT-NTOs sida handlar om att stoppa överserveringen, hålla på åldersgränserna och att se över öppettiderna. Läs mer om kampanjen på <http://www.minska-alkovåldet.nu/>

Tips på vad du och din förening kan göra:

DELA UT FLYGBLAD och uppmana människor att skriva under våra lokala krav, och skriva på uppropet till Anders Borg på hemsidan.

SPRID DINA ÅSIKTER via bloggar, twitter och andra sociala medier. På facebook finns gruppen Minska alkovåldet. Gå med i den och bjud in alla du känner!

GENOMFÖR DROGKAMPEN med dina lokala politiker, en frågesport som leder till en lättsam samtalsform om svåra ämnen. Årets version finns att beställa hos länsnykterhetsförbundet i Västra Götaland.

SKRIV INSÄNDARE och debattartiklar till din lokala tidning med fokus på våra lokala krav. Vad kan politikerna och krögarna på din ort göra för att situationen ska bli bättre? Du kan också skriva med uppmaning om att rösta i valet, och fokusera på införselkvotsfrågan.

TESTA KRÖGARE. Under Folknykterhetens vecka genomförs ålderskontroller, var delaktig du med och gör dem på din ort.

PIERRE ANDERSSON

Fakta

Folknykterhetens Vecka

Folknykterhetens dag har firats på Kristi himmelfärds dag sedan 1924, men kallades från början Nykterhetsfolkets dag. Sedan några år har IOGT-NTO-rörelsens förbund utvidgat frändet till Folknykterhetens vecka.

Helårsprenumeration för endast 150 kr!

Alkohol & Narkotika, populärvetenskaplig tidskrift som ges ut av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN. Innehåller populärvetenskapliga artiklar, nyheter och reportage om aktuella drogpolitiska frågor. Ordinarie pris 250 kr.

6 nr/år för 150 kr

Beställ via www.can.se, e-post: can@can.se
eller telefon 08-412 46 00.

Ditt personliga tryckeri!

Finns det något som talar för vår framtid,
är det vår historia. På www.sandvikenstryckeri.se
kan du läsa mer om oss.

**SANDVIKENS
TRYCKERI**

www.sandvikenstryckeri.se 026-24 80 00

STF Vandrarhem Tollare

Till Stockholm i sommar?

Med 20 min bussresa är du
snart hemma i en avkopp-
lande herrgårdsmiljö.
Bo i bra rum och laga din
egen mat eller boka måltider
i matsalen.
Herrgårdscafé öppet alla
kvällar.

**Tollare
folkhögskola**
132 42 SALTSJÖ-BOO
08-505 686 40 www.tollare.org

**SVENSKA
TURISTFÖRENINGEN**

Kallelse

Förbundsstämmorna för
IOGT-NTO:s folkhögskoleförbund Tollare
respektive IOGT-NTO:s folkhögskole-
förbund Wendelsberg
äger rum den 10 juli 2009 kl 16.30
på Svenska Mässan i Göteborg.

**Tollare
folkhögskola**

Hur viktig är alkoholen?

LENA EK

1. Centerpartiet anser att införselreglerna ska skärpas. Jag har ju sett vilka problem till exempel de baltiska länderna har. Det verkar som om flera länder nu börjar inse att det kanske är viktigt socialt att ha en alkoholpolitik.

2. Centerpartiet anser att EUs minimiskatt-satser ska höjas. Dessutom anser jag att EU skulle införa alkoholås för yrkeschaufförer. Har själv varit med om skoltaxichaufför som stoppats rejält berusad och med flaskan under sätet...

3. Centerpartiet vill verka inom EU för nationell möjlighet att förbjuda alkoholreklam. Medlemsländerna har olika tradition och alkoholvanor och därmed olika behov. EU ska bli smalare men vassare tycker jag, dvs bättre alkoholpolitik men det här är en nationell fråga!

GUNNAR HÖKMARK

1. Begränsningen är och ska vara för personligt bruk. Jag var emot den höjda maxgränsen för detta.

»Reklam för vin står inte i konflikt med folkhälsan.«

2. Jag anser att det ska finnas en minimiskatt-sats och att den är rimlig så att vi kan förhindra till exempel gränshandel.

3. Reklam för vin eller öl står inte i sig i konflikt med folkhälsan. Den bör förenas med information om alkohols skadeverkningar. Förbudspolitik har visat sig ge dåliga eller direkt motsatta resultat. Smuggling och konsumtion av sprit utan socialt sammanhang innebär mycket stora risker.

SÖREN WIBE

1. Jag anser att medlemsländerna själva ska besluta om sina införselkvoter. Det ska inte finnas någon undre gräns. Nuvarande regler är förfärliga.

2. Inga skatter ska beslutas om på EU-nivå, även om det i detta fall skulle vara för ett gott ändamål. Länderna har diametralt olika skattebaser vilket gör att man inte kan ta ut enstaka skatter som man sedan harmoniserar. Varje land ska självständigt bestämma över sina skatter, även på alkohol.

3. Jag tycker som IOGT-NTO. Varje enskilt medlemsland ska bestämma om de vill förbjuda alkoholreklam eller inte. Detta är en folkhälsofråga och inte en fråga om en vanlig vara. EU ska inte lägga sig i detta.

MARITA ULVSKOG

1. Ja. Alkohol är inte vilken vara som helst och ska därför inte omfattas på samma sätt av EUs inre marknadsregler som andra varor. Vi socialdemokrater vill stoppa lågpriskonkurrens på alkohol. Varje medlemsland ska själv få besluta om införselregler av alkohol. Vi vill att Sveriges införselkvoter ska sänkas.

2. Vi vill höja minimiskatterna på öl, vin och sprit. På viktiga nyckelområden arbetar vi socialdemokrater för gemensamma minimiskatter som beslutas enhälligt. Det gäller exempelvis alkoholskatter.

3. Instämmer. Vi socialdemokrater vill att alkoholareklam ska kunna förbjudas, och vi vill utveckla förebyggande arbete och information mot alkoholmissbruk i EU.

»Alkoholreklam ska kunna förbjudas.«

CARL SCHLYTER

1. Ja absolut, jag kommer försätta mitt arbete för sänkta införselkvoter. Under mandatperioden har jag arbetat med denna fråga genom att ta upp den i enskilda och offentliga möten med kommissionärerna: Markos Kyprianou, Charlie McCreevy, Stavros Dimas och Peter Mandelson.

2. Höga skatter innebär lägre konsumtion och därmed färre som skadas och färre barn i missbruksmiljöer. Dessutom sänker det trycket på länder med högre skatt på alkohol. Med detta i åtanke är införandet av minimiskatt på vin och en höjning av densamma på öl och sprit, rätt väg att gå.

3. Ja, även vi vill att alla länder själva ska kunna bestämma om förbud mot alkoholareklam och har arbetat för detta såväl nationellt som på EU-nivå bland annat i samband med "TV utan gränser"-regleringen som bla reglerar TV-reklam.

Accents frågor till toppkandidaterna i EU-valet

1. IOGT-NTO vill sänka införselkvoterna. Är du beredd att arbeta för det?
2. IOGT-NTO kräver ett införande av minimiskatt på vin och en höjning av densamma på öl och sprit – hur ställer du dig till detta?
3. IOGT-NTO tycker att det borde vara upp till varje land att avgöra om de vill förbjuda alkoholreklam eller inte. Vad tycker du?

MARIT PAULSEN

1. Dagens införselkvoter är inte rimliga, och jag vill därför halvera dem.

»Dagens införselkvoter är inte rimliga. Jag vill därför halvera dem.«

2. På många håll i vårt land har skogsstjärnan varit ett lika stort hot mot folkhälsan som importerad alkohol. Jag vill därför att skatterna på alkohol ska vara så höga de kan vara utan att vi får mer hembränning som resultat.

3. Jag tycker det är tråkigt att det svenska totalförbudet föll för några år sedan, men ser samtidigt att det är svårt att stänga gränserna för reklam. Det viktiga är att vi nu arbetar mot alkoholens skadeverkningar på andra sätt, till exempel genom obligatoriska varningstexter med mera.

ELLA BOHLIN

1. Ja. Införselkvoterna för privat bruk är orimligt höga och bidrar till en illegal alkoholhandel i Sverige.

2. Jag/vi tycker att minimiskatterna ska höjas. Minimiskatterna har ett viktigt symbolvärde - de visar att alkohol inte är vilken vara som helst.

»Minimiskatter har ett viktigt symbolvärde.«

3. Det vore bra om varje land kan ha sina egna regler för alkoholreklam. Som det ser ut just nu fungerar det dock inte i praktiken. Vi vill därför driva frågan på flera sätt på EU-nivå. Det finns gehör i många länder för tuffare reklamrestriktioner för att förbättra folkhälsan och t ex minska barns utsatthet för reklam.

EVA BRITT SVENSSON

1. Ja.

2. EU har ingen beskattningsrätt och fördraget saknar rättslig grund för att införa det. Det tycker vi är bra. Däremot finns det minimiskattesatser för att balansera marknaden. Vi har sagt att vi kan tänka oss att höja dessa.

3. Jag är helt enig med IOGT-NTO.

»Jag är helt enig med IOGT-NTO.«

IOGT-NTOS KRAV PÅ EU-KANDIDATERNA

IOGT-NTOs 5 krav inför EU-valet

1. Sänk införselkvoterna inom EU

Införselkvoterna inom EU måste sänkas radikalt men när det inte sker borde varje medlemsland själva få bestämma sina kvoter.

2. Inför minimiskatt på vin och höj den befintliga på öl och sprit

Höga skatter i andra europeiska länder innebär där lägre konsumtion och därmed färre som skadas och färre barn i missbruksmiljöer.

3. Undanta all alkohol från WTOs olika frihandelsavtal

Den framgångsrika svenska folkhälsopolitiken står i stark kontrast mot den politik som kommissionen försöker tvinga på fattiga länder.

4. Låt medlemsländerna bestämma om totalförbud av alkoholreklam

All medlemsländerna borde själva få avgöra om de vill förbjuda alkoholreklam med hänsyn till folkhälsan, utan att riskera ett skadeståndskrav från EG-domstolen.

5. Avskaffa jordbruks-subventioner för vinodlingar

EUs medborgare ska inte behöva betala för att Europas vinodlare vill sälja produkter som redan blivit utkonkurrerade på marknadens villkor.

EU-vals kampanj under Folknykterhetens vecka

IOGT-NTO Årets andra tema, förutom **Minska Alkoholdet, på Folknykterhetens vecka är EU-valet. Här är några tips på vad du och din förening kan göra:**

STÄLL EN FRÅGA relaterad till våra EU-krav i varje diskussion eller utfrågning angående europaparlamentsvalet som sker på din ort.

FÅ EN PLANERAD diskussion om Europas alkoholpolitik på torget runt valstugorna, sprid EU-kraven till valansvariga.

Margot Wallström vill öka röstandet med ideell hjälp

Sveriges EU-kommissionär Margot Wallström vill att IOGT-NTO informerar sina medlemmar om vikten av att rösta i EU-valet. Hon menar att Europaparlamentet kan vara en motvikt till alkohollobby.

■ **VAD SÄGER DU TILL ALLA DEM SOM INTE TÄNKER RÖSTA I VALET TILL EUROPAPARLAMENTET, "EFTERSOM DET INTE SPELAR NÅGON ROLL OM JAG RÖSTAR" ELLER "EFTERSOM PARLAMENTET ÄNDÅ INTE HAR NÅGON MAKT"?**

– Det är en missuppfattning att Europaparlamentet inte har något att säga till om. En röst i EU-valet är lika viktig som en röst i riksdagsvalet och kommunvalet. Sju av tio svenskar anser att hotet mot miljön och kampen mot klimatförändringar måste prioriteras i Europapolitiken. Och var fattas besluten om miljön och klimatförändringarna? Jo, på EU-nivå, av Europaparlamentet och ministerrådet.

– Drygt 60 procent av de frågor som behandlas av fullmäktigeförsamlingar i kommuner, landsting och regioner berörs av beslut som fattas i EU.

– Frågorna och skiljelinjerna ser likadana ut i Europaparlamentet som i riksdagen eller kommunfullmäktige. Där står politiska beslut mot marknadslösningar, hållbar utveckling mot resursslöseri, trygghet mot utslagning, rättvisa mot egenintresse.

■ **HUR SER DU PÅ DE IDÉBURNA ORGANISATIONERNAS ROLL NÄR DET GÄLLER ATT FÅ MÄNNISKOR ATT RÖSTA I EU-VALET?**

– Det finns en oerhörd potential i de idéburna organisationerna. Vare sig man har en kritisk eller positiv syn på EU så är det viktigt att diskutera EU och informera om det kommande valet. Över 60 procent av väljarna vet inte om att det är val till Europaparlamentet i år. Här har föreningar och organisationer en viktig uppgift att informera sina medlemmar om valet och om vikten av att rösta.

■ **HUR SER DU PÅ MÖJLIGHETEN ATT FÅ TILL EN "ÖVERENSKOMMELSE" I EU ENLIGT DEN MODELL SOM HAR ARBETATS FRAM I SVERIGE MELLAN REGERINGEN, SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING, SKL, OCH DE IDÉBURNA ORGANISATIONERNA PÅ DET SOCIALA OMRÅDET?**

Sverige EU-kommissionär Margot Wallström vill få fler att rösta i EU-valet.

»**Över 60 procent av väljarna vet inte om att det är val till Europaparlamentet. Här har föreningar och organisationer en viktig uppgift.**«

– Det är en intressant överenskommelse som träffades i Sverige i oktober förra året. På EU-nivå för vi en ständig dialog med ideella organisationer och vi har ett tätt samarbete med organisationer på Europainivå. På det socialpolitiska området på EU-nivå tar vi tillvara både arbetstagarnas och arbetsgivarnas intressen genom den så kallade sociala dialogen. Avtal mellan parterna på europeisk nivå kan leda till EU-lagstiftning. EU-kommissionen ger också stöd till bland annat Social Platform, en paraplyorganisation på EU-nivå för icke-statliga organisationer som arbetar med sociala frågor. På mitt område har vi till exempel ett antal projekt som ska genomföras av ideella organisationer – både på

EU-nivå och i medlemsstaterna. Projekten handlar om att konsultera medborgarna via så kallade medborgarråd.

■ **DU KOMMER SJÄLV FRÅN EN STOR FOLKRÖRELSE. HUR HAR DEN BAKGRUNDEN PÅVERKAT DIN SYN PÅ EU OCH DITT SÄTT ATT ARBETA POLITISKT INOM EU?**

– Min bakgrund har stärkt mig i kampen för ett mer demokratiskt och öppet EU. Jag har under mina år som kommissionär arbetat aktivt för att föra EU närmare medborgarna och minska avståndet mellan Bryssel och resten av Europa. Jag har arbetat för ökad öppenhet och insyn som är en fråga om demokrati. I en demokrati ska medborgarna veta vad makthavarna håller på med. Och de måste ha möjlighet att granska dem. Därför är öppenhet och insyn lika viktigt för demokratin som allmän och lika rösträtt.

■ **MÄRKS DEN SVENSKA FOLKRÖRELSETRADITIONEN I HUR SVENSKAR FÖRSÖKER PÅVERKA EU-POLITIKEN? ÄR VI BÄTTRE ELLER SÄMRE LOBBYISTER?**

– Sverige har traditionellt sett ett gott rykte i utlandet och svenskar uppfattas oftast som ärliga och seriösa. Men vi kan

bli bättre på att marknadsföra svenska åsikter. Vi måste framförallt våga ta på oss rollen som ledare. Sverige har erfarenheter och kunskaper som är viktiga för EU. Våra erfarenheter av den ekonomiska krisen i början på 90-talet till exempel skulle vi kunna använda i dagens ekonomiska kris som drabbar inte bara EU utan stora delar av världen.

■ EUROPAPARLAMENTET BESLUTADE I HÖSTAS ATT SÄNKA INFÖRSELKVOTERNA FÖR ALKOHOL TILL HÄLF- TEN. SPELAR BESLUTET NÅGON ROLL?

– Det är riktigt att Europaparlamentet inte har någon beslutanderätt över hur mycket alkohol EU-medborgare får ta med sig från ett EU-land till ett annat. Frågan om införselkvoter avgörs av finansminist- rarna. Men yttrandet är ett besked till med- lemsländernas regeringar om att det finns ett stöd i parlamentet för sänkta införsel- kvoter.

■ PÅ VILKET SÄTT SYNS ALKOHOLLOBBYN I EU-SAM- MANHANG? MÄRKER DU AV DEM? ANSER DU ATT ALKO- HOLINDUSTRIEN HAR LYCKATS PÅVERKA EUS POLITIK?

– Alkohollobbyn är stark i Europa. Men yttrandet i Europaparlamentet i höstas om halverad införselkvot av alkohol är ett talande exempel på att det finns en mot- vikt till alkohollobbyn

■ HUR GÖR EUS BESLUTSFATTARE – OCH HUR TYCKER DU ATT DE BORDE GÖRA – NÄR MÅLSÄTTNINGAR INOM OLIKA POLITIKOMRÅDEN KROCKAR MED VARANDRA, SOM TILL EXEMPEL JORDBRUKSSTÖDET OCH ANSVA- RET FÖR FOLKHÄLSAN?

– Kärnan i hela EUs arbete går ut på att kompromissa. Målsättningar som krockar är vardagspolitik och vi söker hela tiden medelvägar för att kunna ta tillvara olika intressen, samtidigt som vi aldrig får för- lora siktet på vad vi egentligen vill uppnå.

■ HUR HAR DET GÅTT MED 50/50-KAMPANJEN? FINNS DET NÅGRA TECKEN PÅ ATT EUs BESLUTANDE FÖRSAM- LINGAR BLIR MER JÄMSTÄLLDA? HUR SKULLE DET MÅR- KAS PÅ POLITIKEN OM 50/50 BLEV VERKLIGHET?

– Kampanjen har fått stor uppmärksam- het i EU. Jämställdheten i EUs institutioner förbättras sakta, alltför sakta. Det är därför jag engagerar mig i 50/50-kampanjen som syftar till att få fler kvinnor på beslutande poster i EU. Med fler kvinnor på beslutande poster får vi ett bättre balanserat samhäl- le. Det handlar inte om att kvinnor skulle vara godare människor och därför bättre beslutsfattare än män. Att få fler kvinnor i beslutsfattande ställning handlar om möj- ligheten att göra förhållanden synliga som varit osynliga, som barnomsorg, föräldra- ledigt och andra frågor som berör kvinnors vardag.

EVA ÅHLSTRÖM

eva.ahlstrom@iogt.se

ENKÄT - BLAND DISTRIKTSSTYRELSEMEDLEMMAR I IOGT-NTO

Kommer alkoholfrågan påverka din röst i EU-valet?

1. Kommer du att rösta i EU-parlamentsvalet?

2. Är de politiska partiernas hållning i alkoholfrågan avgö- rande för hur du röstar?

Inger Ekstrand, Falun

1. Ja

2. Ja, det är en viktig faktor jag kommer att ta hänsyn till. Men det finns även andra viktiga frågor, så det är inte säkert att alkoholfrågan avgör.

Monika Frost, Stockholm

1. Ja

2. Både och. Frågan är inte avgörande, men relativt viktig för mig.

Lisbeth Lundin, Stockholm

1. Kanske

2. Om jag röstar så röstar jag absolut utifrån alkoholfrågan, det känns självklart.

Marcus Jonsson, Söder

1. Nej.

2. Nej, det är ingen avgörande fråga för mig.

Peter Eriksson, Älvsbyn

1. Ja.

2. Nej, det skulle kännas fel att rösta så.

Två av tre tänker inte rösta i EU-valet

■ Intresset för det kom- mande valet till Euro- paparlamentet är lågt enligt flera undersök- ning. Två av tre tänker inte gå och rösta den 7 juni, enligt Sifo senaste mätning. Statistiska Centralbyråns mätning visar att hälften inte tänker rösta.

Vid förra EU-valet 2004 var det 38 procent av de röstberättigade i Sverige som röstade.

Trenden är den- samma i övriga EU, där en undersökning visar att två av tre inte kom- mer att gå till valurnorna i juni.

Det totala antalet

röstberättigade i valet till EU-parlamentet är nästan 6,9 miljoner. Av dem är nästan 588 000 förstagsväljare när det gäller att rösta i val till EU-parlamentet. För 366 000 gäller att de har fått rösträtt efter riks- dagsvalet 2006.

PATRIK SANDSTRÖM

Stillsamt och nyktert på v

På vackra Åsengården i Dalarna lockar den nyktra och lugna profilen många besökare. Att hitta nyktra resor via de stora resebolagen är däremot omöjligt visar Accents rundringning.

■ **SCHJYST SEMESTER** Så andlöst vackert! Det är den första tanken som far genom huvudet när de sista metrarna är avklarade upp mot Åsengården i Dalarna. Bortom stugorna och ängarna breder den mäktiga Siljan ut sig. Det är svårt att låta bli att titta. Med det fallande kvällsljuset skiftar färgerna över sjön oavbrutet. Naturen utgör ett storslaget skådespel. Lugnet och stillheten råder efter ett hastigt sommarregn och en obruten regnbåge syns på den uppkylarande himlen.

Här – i detta som bäst kan benämnas ett paradiset – samsas stughyrare och campare om utrymmet. Det är inte stort med campingmått mätt. Stugor och härbren rymmer 55 bäddar samt cirka 30 husvagnar, husbilar och tält är allt som får plats. Mitt i sommaren är det fullbelagt.

Det som skiljer IOGT-NTO-ägda Åsengården från många andra campingplatser och stuguthyrare är att det råder drogfrihet på området. Något som tolkas lite olika av gästerna, visade det sig.

Vid ett bord på bästa utsiktsplatsen sitter Anneli Wretling med familj och släkt och tar en eftermiddagsfika.

– Vi var här förra året också och vi trivs jättebra. Utsikten är helt underbar, det är faktiskt en av anledningarna till att vi återvänder. Vackrare plats finns inte. Min pappa var aktiv inom IOGT-NTO, så därför känner jag till att det är drogfritt. Toppen tycker vi, eftersom vi har barn, säger hon och låter blicken svepa över nejden.

Anneli berättar att de tar dagarna som de kommer – men visst har det blivit några utflykter också.

– Vi var på Tomteland igår. Och imorgon ska vi till Nusnäs och titta på hur man gör Dalahästar, förkunnar 9-åriga Madeleine, som tillhör Annelis familj.

DROGFRIHETEN HYLAS ÖVER LAG på Åsengården. Bengt-Åke Hansson, hemmahörande i Hörby i Skåne, är medlem i MHF Campingklubb, som har en nykter profil. Han är själv inte helnykter, men tycker gott att man kan avstå att dricka på semestern, i

Avslappnat familjeliv blir det på Åsengården, eftersom ingen alkohol är tillåten här.

»Vackrare plats finns inte. Min pappa var aktiv inom IOGT-NTO, så därför känner jag till att det är drogfritt.«

ANNELI WRETLING

synnerhet när det finns barn i närheten. På campingen har han med sig döttrarna, sambon och hundarna Bamse och Simba.

– Valet av Åsengården var enkelt. Jag var här mycket som barn och har härliga minnen från trakten. Dessutom är det lugnt och skönt. Bra att det är så pass litet.

Anni Karlsson och Rolf Svensson från Stockholm är, i likhet med många andra gäster, återvändare. De är här för fjärde

gången – och lovar att det blir ännu fler.

– Vi har campat mycket genom åren och har sett en hel del. På vissa ställen supps det rejält och jag har bevittnat både bråk och blodiga knivslagsmål på grund av alkoholen. Sådant slipper man ju här. Vi har naturen inpå knuten och en vidunderlig utsikt. Vad mer kan man begära? undrar Rolf, som utan krusiduller poserar i bara shorts, efter att solen tittat fram.

Han får medhåll av sin hustru.

– Ja, vissa år har vi plockat bär och svamp i skogen. Fiske har det också blivit. Förra året åkte vi bort till Gesunda och fångade

Den vackra Åsengården

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY/SAMTLIGA BILDER

Dalarna måste vara ett av Sveriges vackraste landskap. Här breder Siljan ut sig.

Anni Karlsson och Rolf Svensson stortrivs i tält och husvagn.

en lax. Efter någon timme stod den på bordet, grillad och klar. Det kan man kalla färsk fisk!

– Och så åker vi på lite utflykter. Men annars tar vi det nog mest lugnt, säger Rolf och viftar bort en mygga.

Medan vi pratar springer ett par barn med en liten hund och en boll på den stora gräsplanen. Någon kommer gående med en fullastad balja med disk. Tvätt hängs på linor - mellan regnskurarna. Ett par kommer åter efter en rask promenad. Vardagsliv på semestern är förstås ett måste, för här på Åsen finns varken affärer eller restauranger. Man lagar all mat själv. Däremot finns service i form av duschar, tvättstuga och möjlighet att köpa fika.

ALKOHOLHALTIGA DRYCKER ÄR DÄREMOT förbjudna. Men det bekommer inte det holländska paret Truus Kaspers och Jan-Anne Howen. Vid middagsdags åker en flaska kylt vitt fram.

– Vill du ha ett glas? bjuder Jan-Anne, som minuten innan inviterat mig på middag i husbilen.

Nej, för Truus, Jan-Anne och merparten av alla tyskar och holländare som hittar hit betyder drogfritt frihet från knark. Men vin? Det är väl ingen drog heller.

Inger Rommedahl, föreståndare för verksamheten på Åsengården, skrattar.

– Det är svårt att få de utländska turisterna att avstå från sitt vin. Om vi skulle vara hårdnackade och totalförbjuda så skulle de

inte komma hit alls. Då skulle de mest bli en enklav för folk från IOGT-NTO och så vill vi inte ha det.

– Dessutom behöver vi de utländska besökarna för att få verksamheten att gå runt. Man får inte vara för fanatisk. För holländare är inte vin en drog, de förstår inte hur vi tänker. Så vi låter dem hållas. Så länge de sköter sig så ser vi mellan fingrarna. Och det har faktiskt aldrig hänt något otrevligt.

Hon upplyser alltid om nykterheten och de flesta ser det som något mycket positivt. Inte minst de som har barn. Då vet man att det inte blir en massa problem. Några blir till och med lättade och utbrister; vad skönt att slippa tänka på att man ska dricka! ➤

Under högsäsongen, som börjar efter midsommar, är det mest svenskar som kommer för att turista runt Siljan och uppleva de fina omgivningarna. Juli-augusti kommer också de utländska turisterna i sina husbilar. Vistelsetiden varierar mellan några dagar till en vecka eller två.

– Här är städat och fint och folk uppskattar det totala lugnet. Här kan man bara vara, strosa runt i naturen och ta dagen som den kommer. Ingen stress, bara kravlöshet och avslappning, säger Inger och tillägger att ett gott bevis för att gården gillas är att många som bokat en övernattningsnatt ofta kommer till receptionen på morgonen och vill stanna längre. De inser att området har mycket att erbjuda.

– Det känns roligt och det här är en otroligt positiv miljö att jobba i, säger Inger som till sin hjälp också har sin sambo, bäge ideella eldsjälarna från IOGT-NTO, och tre tjejer som jobbar extra.

Truus Kaspers och Jan-Anne Howen tycker att drogfrihet är bra, men ingen får röra hans vin.

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY

KLOCKAN HAR HUNNIT BLI nio och Truus och Jan-Anne står redo att servera middagen på ett rangligt bord utanför husbilen. Det vankas kött- och grönsaksgryta med potatis. De tycker att Sverige är strålande vackert. Här på campingen har de hunnit vara i några dagar och de stortrivs. Nolltoleransen mot droger tycker de är bra – men ber mig förklara vad IOGT-NTO är och hur vi ser på det här med alkohol. Truus berättar att hon inte dricker, helt enkelt för att det inte är gott. Men Jan-Anne tar gärna ett glas. Han rycker lite på axlarna åt svenskarnas syn på alkohol, som han finner en smula märklig – och hårdför.

– Vin är ju bara...vin, tycker han och tar en klunk ur glaset. Det visar sig att han har en mycket liberal syn på droger och uppfyller därmed klichébilden av en holländare.

– Jag tycker egentligen att alla droger borde legaliseras. Det som är förbjudet blir ju automatiskt åtråvärt. Jag tror att samhället skulle vinna på att släppa allt fritt, säger han, men får strax mothugg av Truus som invänder att det nog skulle innebära att många fler blev beroende, vilket skulle skapa stora samhällsproblem, både ekonomiskt och socialt.

Jan-Anne funderar en stund och är sedan beredd att ge sin hustru rätt, delvis i alla fall. Diskussionen fortsätter en stund till och snart är maten uppäten. Ännu en regnskur förmörkar himlen under några minuter. Truus slår ut med armarna.

– Det här är underbart. Vi undviker Syd-europa på grund av värmen, det är därför vi har sökt oss hit, säger hon glatt.

Åsengården firar snart 50 år – och framtiden ser ljus ut. Så har det inte alltid varit – under många år har man kämpat med knagglig ekonomi. Men med nya idéer och friska tag tror Inger Rommedahl att gården har goda förutsättningar.

– Fler och fler upptäcker det här stället, som ju också håller öppet under vintern. Man kan komma hit och åka skidor och njuta av naturen. Vi vill utveckla delen med vandring och vill också marknadsföra oss som en kurs- och konferensgård med övernattningsnatt. Tanken är att skapa en "måbra"-profil. Hit kan man komma för att ta hand om sig själv, både fysiskt och mentalt.

MARIA ZAITZEWSKY

maria.zaitzevsky@iogt.se

HÄR KAN DU SEMESTRA NYKTERT (ELLER NÄSTAN NYKTERT)

Nyktra resor, stugor och kursgårdar

■ För den som vill fira sin semester helnyktert och tillsammans med likasinnade finns det en hel del att välja på. **Sober-resor**, ägda av IOGT-NTO, arrangerar sedan flera år helnyktra utlandsresor med inriktning på kultur och naturupplevelser. I september i år arrangeras en resa till Toscana, garanterat vinfri. Samma månad finns en resa till Sydafrika. I november bär det av till Laos och Kambodja och december till "The big apple", New York.

På hemmaplan finns det en mängd kursgårdar och stugor att

hyra till sommaren. Vissa, som Åsengården, har öppet året runt. **Kungshols Kursgård** i hjärtat av Dalarna ägas av Scoutförbundet, liksom **Storvalen** som ligger några få kilometer från Storlien. Här kan man hyra stugor samtidigt som man har nära till vacker natur och sevärderheter. Andra platser är **Skillingegården** i Kungsör, Kronobergshed, som ägs av IOGT-NTO, men samtidigt är STF:s vandrarhem. **Böda Station** ligger vid den underbara Bödabukten på Öland med milslång sandstrand och här kan man hyra stugor av Föreningen Nyktra Järnvägare. Utöver dessa finns dessutom ett antal privatstugor som hyrs ut av

medlemmar. För mer info; Accent nr 3, www.soberresor.se, www.kronobergshed.com, www.kungshol.se, www.nsf.se

Resebolagen har "lugna resmål"

■ De stora researrangörerna kan däremot inte erbjuda några helnyktra alternativ. På **Fritidsresor** svarar man att det dock finns lugna resmål där alkohol förekommer sparsamt. De tipsar om Larnaca på Cypern eller Kalamaki och Gerani på Kreta. De mindre, grekiska öarna är i allmänhet lugna. Liksom exempelvis Cala Millor på Mallorca.

Inte heller **Ving** kan erbjuda några helnyktra resmål, men rekommenderar de små, grekiska öarna eller Pula i Kroatien som stillsamma pärlor för den som vill slippa se berusade människor.

På **Swebus** förstår man inte ens frågan när jag undrar om de har helnyktra bussresor. Nej, de förbjuder ingen att dricka ett glas vin ombord. Däremot får ju ingen som är berusad kliva på. De flesta som reser med bussresor är pensionärer samt unga. Det brukar i allmänhet vara lugnt ombord. Några nyktra resmål kan man inte rekommendera.

MARIA ZAITZEWSKY

Schyst resande granskar turistbranschen baksida

Det är dags att granska de svenska researrangörerna. Det anser nätverket Schyst resande där IOGT-NTO ingår tillsammans med en rad andra organisationer.

■ **SCHYST RESANDE** Nätverket Schyst resandes monter är ett udda inslag på den stora rese- och turistmässan TUR i Göteborg. Medan de andra utställarna försöker överrösta varandra i kampen om turisternas plånböcker manar Schyst resande till eftertanke.

Nätverket startades för två år sedan av ett flertal organisationer som på ett eller annat sätt har kommit i kontakt med turismens baksidor. Syftet var att peka på de sociala och miljömässiga problem som uppstår på och omkring populära resmål och att förmå de stora researrangörerna att ta ett större socialt ansvar.

Lagom till TUR-mässan släppte Schyst resande rapporten En exkluderande resa, som är en granskning av turismens effekter i Thailand och Brasilien. Det är nedslående läsning. På de hotell svenska researrangörer använder utnyttjas systematiskt gästarbetare som billig arbetskraft, på samtliga hotell i Thailand var det fritt fram att ta med sig prostituerade upp på hotellrummen trots att det är olagligt i Thailand, och flera nya hotell byggs på kustnära mark där lokalbefolkningen har skrämts bort med hot eller mutor. Detta är särskilt vanligt i de områden som drabbades av tsunamin 2004.

UNDER TUR-MÄSSAN BJÖD SCHYST resande in de stora researrangörerna till en paneldebatt om socialt ansvar. Endast Apollo dök upp. Ving och Fritidsresor hänvisade till att deras informationschefer inte kom till mässan förrän dagen efter.

Apollo, som enligt Schyst resandes rapport är den svenska researrangör som kommit längst, har i ett par års tid haft etiska riktlinjer som hotell och övriga samarbetspartners skriver under.

– Problemet är att det har varit svårt att följa upp, säger informationschefen Kajsa Moström som svar på varför det inte har hjälpt.

Nu i vår har Apollo utbildat personal som

Patricia Bennet är från brittiska Tourism Concern, före bilden till Schyst resande.

FOTO: CARL-MAGNUS HÖGLUND

»Turistnäringen är känd för att tänka kortsiktigt. De tänker bara på nästa säsong och på nästa kontrakt.«

PATRICIA BENNET FRÅN
BRITTISKA TOURISM CONCERN

ska jobba med de här frågorna genom den internationella branschorganisationen Travelife. Utbildningen är på två dagar, och sedan åker personalen runt till hotell för

att kontrollera att de följer riktlinjerna.

Enligt en av dem som gått utbildningen och var närvarande vid paneldebatten är ett kontrollbesök på ett hotell förannonserat, tar i snitt tre timmar och förutom hotelledningen träffar de "någon annan".

– Vi har precis börjat med det här och ska ta våra första stappande steg. Jämfört med vad vi gör i dag är det ett stort framsteg, säger Kajsa Moström.

FÖREBILDEN TILL SCHYST RESANDE är brittiska Tourism Concern, en frivilligorganisation som i 20 års tid har satt press på brittiska researrangörer. Det har gett resultat, enligt dess direktör Patricia Bennet.

– De brittiska researrangörerna är betydligt längre fram än de svenska. De kan inte längre nonchalera det sociala ansvaret.

Tourism Concern har i dag sex heltidsanställda som kartlägger missförhållanden och gör uppföljningar för att kontrollera att researrangörerna håller vad de lovar. Även om researrangörerna har blivit mer lyhörda finns det mycket kvar att göra.

– Vi förstod att det inte var någon idé att kartlägga om det inte går att följa upp, säger Patricia Bennet angående ett fall där Tourism Concern avslöjade urusla villkor för bärare. Researrangören såg till att det blev bättre, men när Tourism Concern gjorde en ny kartläggning flera år senare var det lika illa igen.

– Turistnäringen är känd för att tänka kortsiktigt. De tänker bara på nästa säsong och på nästa kontrakt. Vi gör ett riktigt håstjobb. Turistnäringen är världens största serviceindustri, och vi är en liten ideell organisation. Det är verkligen David mot Goliat, säger Patricia Bennet.

CARL-MAGNUS HÖGLUND

Schyst resande startade 2007

SCHYST RESANDE startade 2007. Det är ett nätverk som lyfter de sociala och ekonomiska baksidorna av resandet i världen.

Enligt Schyst resande är de största problemen för

liten koppling mellan turism och lokalbefolkning, dåliga arbetsvillkor, att lokalbefolkningen förflyttas med våld, och att resandet bidrar till vattenbrist, ökande konsumtion av alkohol och andra

droger samt sexhandel.

Bakom organisationen står ECPAT Sverige, Fair Trade Center, Hotell och Restaurang Facket, IOGT-NTO-rörelsen, Svenska Kyrkan och Unionen.

Stadsmissionen flyttar in i Kulturhuset

"Stadsmissionen Live"

Stadsmissionen flyttar en del av sin verksamhet till Kulturhuset mitt i centrala Stockholm.

Fram till juni månad kommer Stockholms stadsmission att hålla till i Serietekets tidigare lokal på gatuplanet

och man öppnar under sin devis "En mänskligare stad". Här kommer besökarna att kunna mötas och ta del av all verksamhet som bedrivs bland utsatta barn och unga, kvinnor och män i hemlöshet, ensamma män och inom Stadsmissionens skolor. Unika föremål plockas fram till exponering och försäljning från Stadsmissio-

Skoninglöst självutlämnande

Jag vill inte dö, jag vill bara inte leva
Ann Heberlein
Svante Weylers bokförlag

BIOGRAFI Titeln sammanfattar på ett lysande sätt temat och nerven i denna bok. En djupt deprimerad människas kamp mot självmordet och för omvärldens uppmärksamhet och förståelse.

Ann Heberlein, teologie doktor, debattör, skribent och trebarnsmamma, beskriver sin färd genom en depressiv fas i det som förut hette manodepressiv sjukdom, numera bipolär typ 2.

Det är som en loggbok från den andra sidan. Trots djup förtvivlan och ständiga tankar på döden lyckas författaren både registrera och analysera sin situation. Samtidigt hanterar hon en vardag med krav – inte minst ekonomiska – som verkar extrema även för den mest harmoniska av människor. Hon försöker dra sig undan in i sitt eget mörker, men omvärlden drar, tjarar och petar. En telefonintervju för radio klaras av på vägen mot den plats som utsetts för självmordet. Ett föredrag om etik under Almedalsveckan följs av en ensam panikattack.

Heberlein skriver skoningslöst självutlämnande men lämnar även, som utav bara farten, ut sina närstående på ett sätt som får mig att vilja utropa: "Stopp, det här är faktiskt inte okej!" Samtidigt tvingas jag erkänna att skoningslösheten är bokens styrka, dess främsta poäng.

"Jag vill inte dö, jag vill bara inte leva" är ett desperat

Kate Winslet spelar huvudrollen i detta drama som utspelar sig under efterkrigstiden.

STARKT OM MORALISKA DILEMMAN

The reader
Amerikansk film med Kate Winslet och Ralph Fiennes och Alexandra Marie Lara.

FILM Den 15-åriga Michael träffar den tjugo år äldre Hanna. Året är 1958 och platsen efterkrigstidens Berlin. Paret inleder en passionerad, och förstås förbjuden, relation. Michael, som blir djupt förälskad i den mystiska och slutna Hanna, finner att han inte bara är hennes ömme älskare, utan också hennes ciceron i litteraturens värld. Hanna fascinerar av Michaels studiebegåvning och goda läsförmåga och ber honom att läsa högt för henne ur världslitteraturens klassiker. Föga anar han vad denna begäran innebär. Hanna är analfabet, men skammen över detta är så stor att hon är beredd att göra vad som helst för att dölja det. Efter en het sommar skiljs

Michaels och Hannas vägar åt. Michael, som sörjer sin förlorade kärlek, ägnar all tid åt sin utbildning och blir så småningom juridikstuderande. Som ett led i studierna måste han sitta med vid ett antal rätttegångar. Då händer det oväntade. Hanna står åtalad för ett allvarligt brott under nazitysklands allra sista år. Michael slits mellan en önskan att ge sig till känna och hjälpa Hanna utifrån det han känner till om henne. Men kommer han verkligen att göra henne en tjänst?

"The reader" är ett oerhört starkt drama som trollbinder från första stund. Winslet är fantastisk i rollen som Hanna och det moraliska dilemma är hjärtskärande. Hanna är en människa som begått onda handlingar. Men är hon en ond människa?

MARIA ZAITZEWSKY

försök att få med oss bakom kulisserna, få oss att känna lite av det som författaren känner. Därför finns inget utrymme för försköningar.

Strävan efter äkthet bidrar dock även till andra brister än de rent etiska. Stundtals känns texten oredigerad och spretig.

Varje litet infall finns med och en del poänger hamras in på ett sätt som nästan känns förolämpande för mig som läsare. Det är som att Heberlein trots allt inte riktigt vågar lita på styrkan hos sin egen redogörelse.

RAGNI SVENSSON

Dokument över en rånares vardag

Insidan
Liam Norberg
Norstedts

BIOGRAFI Under 80-talet kom Liam i kontakt med ett gäng unga killar som ville tjäna

nens Second Hand. Smycken från Dollyproduktionen gjorda av unga tjejer säljs i lokalen, liksom tavlor målade av kvinnorna på Klaragården. På Speakers Corner kan människor berätta om egna erfarenheter, lyssna till aktuella författare och andra som gör korta framträdanden och ibland till musik framförd av några av alla musiker som finns inom Stadsmissionen, men också av många av de artister som stödjer verksamheten.

MARIA ZAITZEWSKY

Bollywood kommer till Göteborg

BOLLYWOOD Med Oscarsbelönade filmen "Slumdog Millionaire" har Indien hamnat i fokus. Detta har Världskulturmuseet i Göteborg tagit fasta på och visar nu en utställning om Bollywood, Indiens enorma filmindustri. Filmvisningar och annat för hela familjen. Pågår till och med den 27 september.

snabba pengar, bli rika och oberoende. Knark var aldrig på tapeten. Nej, här handlade det om att genomföra

smarta värdetransporträn som skulle ge klirr i kassan. Gänget, som gick under namnet "Örnligan", betade av rån efter rån och de kände sig oövervinnerliga. Tills den dag då Liam haffades av polisen på Arlanda, på väg till en lyxig semester i Brasilien. Han häktades och dömdes till fem års fängelse. Men snart kunde polisen knyta honom till ytterligare värdetransporträn och straffet förlängdes. Det här är berättelsen om Liam Norberg, förortsskillen som hade ett obändigt behov av bekräftelse, pengar och ett liv i lyx, men som föll på målsnöret. Det är en berättelse om livet bakom murarna, men också om omvändelsen och en nyfunnen tro. Liam bestämde sig någonstans på vägen att det fick

vara nog med brott. Han har i dag sonat sitt straff och har lämnat sin kriminella livsstil bakom sig. Han ägnar sig åt filmskapande och skrivande. Boken är snarare ett intressant dokument över en rånarens vardag och tankemönster än god litteratur. Men läsvärd och stundtals mycket spännande.

MARIA ZAITZEWSKY

En uppgörelse med det förflutna

Medan de sov
Kathryn Harrison
Albert Bonniers Förlag
Övers Boel Unnerstad

ROMAN En aprilnatt 1984 kommer ett samtal till SOS-alarm från en uppriven tonårsflicka i en amerikansk delstat. Hennes bror Billy har mördat sina föräldrar och sin lillasyster.

Det är upptakten till den här semidokumentära romanen om ett uppmärksammat och fruktansvärt trippelmord. I dag är Jody, som tonårsflickan hette, en vuxen kvinna. Billy

sitter i fängelse.

Genom att nysta i den här historien vill Kathryn Harrison förstå vad som egentligen

hände och varför Billy dödade sina föräldrar. Fram växer bilden av ett hem där misshandel, psykisk som fysisk, var vardagsmat.

För Billy fanns uppenbarligen inget alternativ. För att befria sig själv och sin syster, som han ansåg stod lite vid sidan om övriga familjen, var han tvungen att döda.

Parallellt med den här hemska historien löper också författarens egen traumatiska bakgrund. Som ung utsattes hon för sexuella övergrepp och liksom Jody delar hon in sitt liv i ett före och ett efter.

Boken är ett spännande och välskrivet dokument över ett bestialiskt trippelmord. Men också författarens egen uppgörelse med sitt mörka förflutna.

MARIA ZAITZEWSKY

MISSA INTE

1 MUSIK Moa Killanders nya cd "I grevinnans trädgård". Elva finstämda svenska visor med enkelt komp, framförda med spröd

röst. Texten och musiken är skapade av Moa själv, förutom två spår där lyriken kommer från Erik Axel Karlfeldt. Skön lyssning för stilla vårvällar.

2 DVD Richard Jenkins är en skådis alla känner igen, men inte vet

namnet på. I den underbara filmen "The visitor" spelar han änklungen Walter Vale som

upptäcker att ett ungt invandrarpar bor i hans lägenhet i New York. Det blir början till en förändring i Walters liv, som hittills mest handlat om att hålla fasaden uppe. Lysande skådespel och mycket tankeväckande.

3 BOK Kokboken "Min älskings mat" av Nilla Märak-Freeman

innehåller en skön blandning av recept och menyer för två personer. En del recept är extravaganta och dyra, andra är billiga och enkla. Poängen är att det är hjärtat och tanken som räknas när man lagar mat. Recepten är tydligt förklarade och förutsätter inga förkunskaper.

HALLÅ DÄR TINA AHLIN, AKTUELL MED PROGRAMMET "TINAS TRÄDGÅRD" I TV4

Motion för en latmask

Vad betyder trädgården för dig?

Trädgården är vila. Allt är rogivande känns det som. I alla fall om man bestämmer sig för att det ska vara det. I min lilla värld av blommor så vill jag inte välkomna prestation, krav och stress. Jag har nog av det i mitt yrke. Och sen att det är lite motion för en latmask.

Har musiken och trädgårdsspyssel några gemensamma nämnare och så fall vilka?

Ja, lusten och skapandet. En till gemensam nämnare är faktiskt den där flow-känslan man kan få i både musicerandet och trädgården. När tid och rum upphör att existera.

Vad gillar du mest att påta med i trädgården? Grönsaker, blommor...?

Det mesta tycker jag är roligt. Jag är rastlöst lagd så jag byter fokus ett

TINA AHLIN

par gånger i timmen Jag rensar en halvtimme, går till växthusen en halvtimme, till frösådden en halvtimme. Min man kan ibland fråga vad är det du gör när du bara går runt och påtar. Men jag hittar

nya grejer hela tiden. Och det mesta är lika kul.

Ditt bästa trädgårdstips?

Var petig med jorden. Gräv rejält djupt, luckra upp, tillför näring....och ta reda på vilken slags jord en blomma mår bäst av. Gör man det ordentligt så har man verkligen igen det i många år. Sen tycker jag det är viktigt att återanvända. Kaffesump, äggskal, bananskal. Att kompostera är ju klokt i dessa miljökrister.

MARIA ZAITZEWSKY

När kulturlivet bjuder in verkar de ha glömt bort att det finns nyktra alkoholister, gravida kvinnor, minderåriga, bilförare och måttlighetsdrickare som inte vill dricka alkohol just den kvällen. Alkohol fria alternativ lyser med sin frånvaro, ibland finns inte ens vatten att tillgå, skriver Jan-Ewert Strömbäck.

Fest utan alternativ

AV JAN-EWERT STRÖMBÄCK

För ett par år sen vernissage på Moderna museet. Jag och min fru fascinerar av fotografen Lars Tunbjörks bilder när hans utställning invigs. När man ska mingla med bekanta och blivande bekanta, är det läge att svalka strupen. Mycket riktigt bjuds på rött vin i stora mängder, till brädden fyllda glas. Gratis. Sponsorn bjuder.

Vi ber om var sin Ramlösa. Jo, det går bra. Men vi får betala 50 kronor. Bara vinet är sponsrat, bara vinet är gratis. Varken sponsorn eller museet har tänkt på att det kan finnas nyktra alkoholister, gravida kvinnor, minderåriga (jo, många barn är i lokalen och suktar efter någon dryck), bilförare eller måttlighetsdrickare som helt enkelt inte vill dricka alkohol just denna kväll.

En likartad scen utspelades i början av det här året när ABF Stockholm arrangerade Litteraturens långa natt en fredagskväll. I pausen såldes vin och öl i överflöd. Inte ens en tillbringare med kranvatten stod på bordet. De som frågade efter Ramlösa eller läsk fick veta av cateringfirmans utsände:

– Det ingick inte i beställningen.

Nähä, det ingick inte i beställningen från ett bildningsförbund som föddes och etablerades i en tid då det gällde att få människor att engagera sig mot förtryck också när den hade brännvinsdrakens gestalt.

Bland de medverkande författarna hos ABF fanns PO Enquist, vars memoarbok "Ett annat liv" har uppmärksammats inte minst för de otroligt starka partierna om

ILLUSTRATION: RUZ

»Vi ber om var sin Ramlösa. Jo, det går bra. Men vi får betala 50 kronor. Bara vinet är sponsrat, bara vinet är gratis.«

författarens väg in i alkoholberoende och väg ut ur detsamma. Självklart dricker han ingen alkohol numera. Jag vet inte om också han där i pausen i ABF-huset fick ställa sig i kön till vattenkranarna på toaletterna. Men jag vet att det är oförskämt mot honom och de andra närvarande att inte tillhandahålla något som liknar ett alternativ till vin och öl.

Frågan är om ABF och andra tillfälliga utskänkare följer alkohollagens tredje

kapitel, sjätte paragraf, som säger att "vid servering av alkohol drycker skall lätt drycker finnas att tillgå i tillfredsställande urval och omfattning."

Denna paragraf verkar inte ha särskilt hög status i restaurangbranschen. Den som på en av Stockholms mest kända krogar, Gondolen, ber om ett fullvärdigt alternativ till vinet får förslaget "Loka". Servitören tillägger för säkerhets skull att "den finns med citrussmak".

Var är de goda alkoholfria sällskapsdrycker som föreningen Frukt drycker brukade lansera i slutet av 1970-talet? Efter en lång diskussion där också en ideologisk frihetsaspekt fanns med ("vin, öl och sprit passiviserar") blev det under flera år självklart att skapa alkoholfria miljöer, och när de inte var alkoholfria skulle det åtminstone finnas drycker för alla. Precis som alkohollagen fortfarande föreskriver – om nu någon bryr sig om den.

Nu föreslår alkohollagsutredningen att cateringfirmor ska kunna få permanenta utskänkningstillstånd. Det kan i förstone låta som en ovälkommen liberalisering. Jag tror ändå att just detta kan vara positivt.

Om cateringfirman hos ABF hade haft ett sådant tillstånd, hade det varit dess ansvar att se till att utbudet var komplett. Och ABF hade kunnat ägna sig åt det som de är bra på, till exempel studiecirklar om folkrörelser, folkhem och folkhälsa. ■

OM KRÖNIKÖREN

JAN-EWERT STRÖMBÄCK är frilansjournalist och författare. Han ger i höst ut en bok om emigrationen från Sverige till Amerika på LL-förlaget. Bland Jan-Ewert Strömbäcks

tidigare titlar kan nämnas Det sanna ruset (Sober, 1989) och Frihet, jämlikhet, dryckenskap (Kulturfront, 1979). Accents läsare kunde ta del av hans essä om alkohol och

alienation i nr 4 förra året. Som reporter har han varit anställd vid bland annat Sveriges Radio, LO-tidningen och Arbetarskydd. Jan-Ewert är född och

uppvuxen i Virserum i det Småland, som utgjorde miljöer i flera av hans noveller på 1970-talet. Han är gift med Karin Lindgren Strömbäck, också journalist.

Jan-Ewert Strömbäck

				SES PA RIGERNA SOM SÄTTA					TALANG FRANSK POLIS- SOLDAT	SA SP- SAGE- MAN FÖRÖ					I FRUN- TIMERS- VECKAN
				POPULÄRT SEMES- TERMAL											
				VRRA I DAGS- FORM	SES EN I BRIDGE						INTE ATT LITA PÅ				
ELAK KATT		KALLAS KALLA KÄRAR	SÖKS I ÖKNE	Accent Nr 4	DER FÖR- GER GAVEL I SÄLLAN	BRO- KATE- RIAL					HOG GUSSE I ROSEN PERIOD		ORCHIDE PÅ KUNNO- KLIV RENSAT RENN- MATE HÖST	UPPRÖ- RANDE HAG- NOMST	
				PÅ VILL- BORG- MÄSSO- AFTON VÄSTER- BOTTEN LÄMME- DRYCK											
ÄR OFTA LÄSRA								KRANS- KOMMAN INTE SÄLLAN					KURERA		
RINGA VKT					EMAN STAD VIG SLIPRA					BOR I KING- STON STORA					
								KAN MAN I HÄMMO KÄNSLE OTIDIG				KAN DET LIGGA NAGOT I		VID GOD HÄLSA LÄGER TIDEN	
HEMMA I BODRA LÄPP NÄRSEN		KRYDD- VÄKT KAN MAN I HÄMMO						DEL AV RÖT OCH MADAME SÄKER							
					STATUS GUD FÖRE -ST MADAME							BERÖ- NING VARM VAN		KRAFT- ÖRD SA KAN DET VARA	
NÄR NÄRA GRÖNA										ÄR INTE DEN FÖR- SÄGDE				FÄR DEN SOM LEYER	
FINT TILLTAL			AVNÖN OCH SINÄTRA BLEVEN												
GÖR HAND- LINGO- KRAFTIG							DEN ÄR DU SÖND LILL					SÖCKER- TILVERK NÄG- REST			
BITRÄTT							PRIG OCH FJÄRA								

Kryss och foto: Anders Persson

KORSORD NR 4 2009

MILJONLOTTER ATT VINNA. Tre lotter vinner förstapristagaren, en lott vardera får de tio som därefter har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm senast den 25 maj 2009. Märk kuvertet Kryss 4/2009.

NAMN

ADRESS

POSTADRESS

VINNARE NR 2 2009

FÖRSTA PRIS: Barbro Strömberg, Johannelund, Rimforsa
SIDOVINSTER: Arne Friberg, Köping, Gudrun Bodare Wedin, Iggesund, Sigbritt Claesson, Göteborg, Yngve Benjaminsson, Hestra, Ove Skönneberg, Södertälje, Greta Öhrling, Skövde, Crister Rönnerdahl, Örebro, Ulla-Britt Rillibert, Växjö, Märta Wikström, Brunflo, Britt-Marie Bergström, Hedemora. Accent gratulerar!

LÖSNING NR 2 2009

**Accent-kryss
nr 2-2009
Lösning**

	P	V		S					
	G	R	E	N	A	R	V	Ä	V
	O	N	Y	X		P	A	L	Ä
	H	A	N	G	A	R		P	L
		V	I			L	E	I	F
		R	A	F	S	T	E	N	O
P		K	N						
R	I	S	A	O	S	I	R	I	S
F	E	S	T	L	I	G	T		
S	T	O	O	R		A			
U	T	E		R	A	M		G	A
A		K	I	N	A		Ö	R	T
I	N	N	E	R	S	K	A	R	
D	E	L	I	K	A	T	E	S	S
K	A	J	A	K					

Bred folkrörelse med smal topp

På föreningsnivå en bred folkrörelseorganisation med plats för kultur och demokratisk skolning. I toppen en smal lobbyorganisation med fokus på alkoholpolitiska frågor. Det är en bild av dagens IOGT-NTO som växer fram i ett samtal mellan några aktiva medlemmar om rörelsens värdegrund.

■ **RÅDSLAG 2009** – Många tror att det bara gäller att skruva igen korken på flaskan, säger Ari Leinonen. Men grundsatserna innehåller ju så mycket mer. Där står mycket om kultur och demokrati, innan man kommer fram till nykterhetskravet.

– De håller fortfarande, tycker Elin Lundgren. Men språket behöver ses över. De ska vara lätta att ta till sig för alla medlemmar.

Vi har samlat några aktiva medlemmar för ett samtal om IOGT-NTO-rörelsens värdegrund, med utgångspunkt från det pågående rådslaget. De är överens om att medlemskapet innebär mycket mer än att man lovar att leva nyktert, men att det ofta kommer bort i debatten.

– Idag framstår vi som en enfrågerörelse, trots att vi har så många andra punkter i vårt program, säger Erik Winnfors. Men grundsatserna är lite luddiga. Vi måste förklara vad det innebär att ”verka för en demokratiskt förankrad, långsiktig miljö- och samhällsplanering”.

– Jag saknar ordet fred i grundsatserna, säger Anna-Lena Skoglundh. I de gamla ordenslokalerna fanns en tavla med texten ”Världen är vårt fält”. Vi är en fredsorganisation, och det tycker jag ska framgå.

GRUNDSATSER OCH PROGRAM ÅTERSPEGLAS bättre i den lokala verksamheten än i verksamheten på förbunds nivå, tycker de.

– På föreningsnivå finns en tydlig koppling, säger Erik. Där finns kultur och praktisk demokratisk skolning. Förbundet prioriterar annorlunda. På hemsidan finns bara nyheter om alkohol och narkotika, inget annat. Men om IOGT-NTO ska fortsätta att vara en levande folkrörelse, kan vi inte bara engagera oss i alkohol- och narkotikafrågor.

Anna-Lena tycker att förbundet verkar arbeta mycket med projekt som pågår under kort tid. För henne är vardagsgemenskapen i föreningen en viktig grund för arbetet – att man visar omsorg om varandra, lägger märke till om någon inte kommer till möten, får alla att känna sig välkomna.

– Det var något som jag tänkte på när jag gick från UNF till IOGT-NTO, säger Elin. I IOGT-NTO känner man på ett annat sätt att man är en del i en gemenskap. UNF är mer enfrågeorganisation. Men för mig är det OK i det utåtriktade arbetet, för där finns det inte många andra som lyfter fram alkohol- och narkotikafrågorna.

Ari är kritisk mot projektänkandet på förbunds nivå.

– De arbetar med projekt, som det är svårt att haka på lokalt. Det finns ingen mottagare i Biskopsgården, där min mamma bor, för det som kommer från förbundet. Jag tror att vi måste fundera på hur vi ska utveckla organisationen underifrån.

»Idag framstår vi som en enfrågerörelse trots att vi har så många andra punkter på vårt program.«

ERIK WINNFORS

ETT ARGUMENT FRÅN FÖRBUNDSLEDNINGEN är att man måste kunna förklara bättre vad IOGT-NTO gör och att man därför måste ha tydligare fokus. Deltagarna i samtalet har förståelse för det men vill ändå se en breddning.

– Men det får inte bli hur brett som helst, tycker Elin. Ta miljöfrågan till exempel, där har vi olika politiska uppfattningar om skatter och andra politiska styrmedel. Då blir det problem om IOGT-NTO ska jobba med det.

– Men vi kan stimulera medlemmar att utbilda sig i de frågorna, invänder Erik. NBV har till exempel ett bra studiemedel om vatten. Det är definitivt frågor som angår våra medlemmar.

Det håller Elin gärna med om. Men det är skillnad på att utbilda sig och att agera, menar hon. Det är därför vi har politiska partier.

Ari Leinonen, Umeå, Elin Lundgren, Gävle, Anna-Lena Skoglundh, Skövde

IOGT-NTO har ett Rådslag under 2009.

De kommer fram till att gränsen för vad IOGT-NTO kan ta ställning till nog går vid ideologisk inställning till hur samhällets resurser ska fördelas.

– Vi tycker bara att de ska fördelas ”så att alla människor får del av välfärd och trygghet”, säger Erik. Men vi gör ingen ekonomisk analys av hur det ska gå till. IOGT-NTO bekänner sig inte till marxism eller någon annan ekonomisk teori.

Ari tycker att fred och miljö fortfarande är viktiga frågor för IOGT-NTO att arbeta med,

– Vi är en politisk organisation – men partipolitiskt obunden. Ibland säger man att ”vi ska inte prata politik”. Men visst ska vi det! Vi kan samsas vare sig vi villhör KD, S eller V.

Han skulle gärna se att IOGT-NTO arbe-

na Skoglundh, Stockholm och Erik Winnfors, Örebro, samtalar om IOGT-NTOs värdegrund.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

tade med samma tydliga profilfrågor som Junis: internationell solidaritet, mänsklig miljö, drogfrihet, demokrati.

– De ger konkreta avtryck i verksamheten. I Umeå har vi plockat 35 000 pantburkar. För pengarna har vi kunnat göra fjällresor för barn som annars aldrig får åka någonstans.

ALLA KAN DE BERÄTTA om vad IOGT-NTO-rörelsen har betytt för deras personliga utveckling.

– IOGT-NTO är en kultur- och bildningsorganisation, säger Ari. Här har jag fått en inre renässans som gett avtryck i själen.

– Vi har en studietradition, säger Erik. På 80-talet arbetade UNF mot kommersiell ungdomskultur. Där lärde jag mig så mycket att jag knappt behövde plugga första terminen på högskolan, när jag läste informationsteknik. Det är hög nivå på våra studiematerial.

Anna-Lena har liknande erfarenheter från sina studier vid Socialinstitutet.

– Det var ingen konst att försvara en uppsats eller leda en diskussion. Jag var van att ta ansvar, göra redovisningar och så vidare. Rörelsen gav oss en praktisk fostran i demokrati, som är ovärderlig.

– Jag brukar säga att jag har UNF att tacka för det mesta, säger Elin.

»Hur välkommen är en Sverigedemokrat i vår organisation?«

ELIN LUNDGREN

Hon är politiskt aktiv, och även i det politiska arbetet har hon nytta av att hon lärt sig skriva, ta kontakter, framföra saker.

– Det går inte att värdera i pengar vad organisationen ger sina medlemmar.

Men är det likadant idag? Erik är orolig för att rörelsen inte längre har samma betydelse som kultur- och utbildningsorganisation.

– En del av dem som blir medlemmar nu säger att de går med i stödjande syfte och inte vill vara aktiva. Om vi ska fortsätta att ge demokratisk fostran och ha verksamhet för blandade åldrar, är det något vi måste vara uppmärksamma på att vi får en mindre andel aktiva medlemmar.

UTESLUTNINGEN AV PINGSTPASTORN ÅKE Green, och av en nazist på 90-talet, visar att det finns en gräns för vad man får göra som medlem i IOGT-NTO. Men var går gränsen?

– Hur välkommen är en Sverigedemokrat i vår organisation? Eller någon som står ännu längre till höger? Det är en diskussion som vi behöver ta, tycker Elin. Den tydligaste skrivningen i grundsatserna är den om "alla människors lika rätt och värde". Sverigedemokraterna säger att de håller med om det – men att alla inte ska vara på samma plats. Deras program om alkohol och narkotika är rätt likt vårt, men...

– Det skulle ställas på sin spets om en sverigedemokrat blev vad till distriktsordförande, säger Erik. Alla medlemmar måste ju kunna väljas till alla poster.

EN UTÅTRIKTAD FOLKRÖRELSE MÅSTE ha öppna lokaler, tycker Ari och berättar om Bakfickan i Umeå, där alla är välkomna – utom när teatergruppen har träning.

– Det beror nog på var man har lokalen, säger Anna-Lena. Vi kan inte ha öppet i vår lokal i ett hus som är granne med kyrkogården i Klara, där många missbrukare samlas. Då skulle vi snart inte ha någon lokal kvar – om vi inte alltid hade personal där.

Ari blir upprörd.

– Det är ett bekymmer att vi motar ute dem som finns i Klara i stället för att bjuda in dem. Hos oss är det de som satt och söp i busskurerna som har fått komma in. Att ha öppet kräver inte personal, det kräver engagerade medlemmar...

– ... som kan ställa upp på dagtid, säger Anna-Lena.

EVA ÅHLSTRÖM

eva.ahlstrom@iogt.se

Vad tycker du? Diskutera artikeln på webben: www.accentmagasin.se

DELTAGARE I SAMTALET

ANNA-LENA SKOGLUNDH, 76 år, har arbetat inom socialtjänsten, gick med i IOGT som 14-åring, aktiv i lokalföreningen Syskonkretsen i Stockholm.

ARI LEINONEN, 50 år, har arbetat inom idrottsrörelsen, kom med i IOGT-NTO via kamratstödet, engagerad Junisledare i Umeå.

ELIN LUNDGREN, 30 år, lärare, gick med i UNF när hon var 15 och har varit mycket aktiv där, nu medlem i IOGT-NTO i Gävle.

ERIK WINNFORS, 43 år, journalist, uppväxt i en IOGT-familj, har varit aktiv i UNF, nu medlem i IOGT-NTO i Örebro.

Värvare optimistiska trots motvind

VÄRVNING Än är det långt kvar till målet 8 000 nya medlemmar i IOGT-NTO 2009. Under årets tre första månader värvades 495 nya. Men värvningsansvariga Margareta Brandt är övertygad om att målet går att nå - med tävlingar, kampanjer och många fler som är med och värvar.

Under hela året planeras värvaraktiviteter både centralt och ute i distriktet.

Inför kongressen i Göteborg i juli genomförs en kongressturné. Tre team

startar från varsitt håll och stannar under fem dagar på sammanlagt 15 orter, innan de landar i Göteborg och fortsätter värvningen där under kongressdagarna.

– Om varje team värvar 25 medlemmar om dagen, blir det 675 nya medlemmar på två veckor, säger Margareta Brandt.

Centrala värvningskampanjer genomförs under våren vid Ikea i Kungens kurva, under sommaren i Ölands djurpark och Lycksele djurpark och inför julen

MARGARETA BRANDT

Diskussionens vågor gick höga under rådslaget om IOGT-NTOs värdegrund. FOTO: BERTIL WESTIN

Stolta föreningar och gemensam styrelse

VÄSTERNORRLAND Föreningarnas stolthet var temat när IOGT-NTO-distriktet i Västernorrland höll årsmöte på Hampnäs folkhögskola. 17 av de 21 närvarande föreningarna tog tillfället i akt att under tre minuter berätta vad de var stolta över – och det var mycket.

Ett flertal var stolta över barn- och ungdomsverksamhet, några var stolta över sina lokaler och anläggningar. Samverkan, utåtriktad verksamhet och hög besöksfrekvens var andra saker som lyftes fram.

Över 60 ombud deltog i årsmötet. Förbundet representerades av Maj-Lis Löw, som höll i ett rådslag kring värdegrunden med livliga diskussioner. I sitt anförande berörde Maj-Lis Löw främst alkoholpolitiken, där det gäller att jobba såväl internationellt och nationellt som regionalt och lokalt. Ett uttalande antogs om att landskapet måste ta alkoholfrågan på allvar.

Distriktet fortsätter med en gemensam styrelse för hela IOGT-NTO-rörelsen, och till ny ordförande valdes 20-åriga UNFaren Linda Tjälldén från Ånge.

OLLE HÄGGSTRÖM

Ung och gammal tillsammans. Närmast kameran May Svensson, 86 år, och innanför henne 15-åriga UNFaren. FOTO: GUNILLA NILSSON

UTVECKLA FÖRENINGARNA

KALMAR Hur kan de lokala föreningarna stärkas och utvecklas? Det var en av huvudfrågorna vid Kalmardistriktets årsmöte i Kalmar län. IOGT-NTO hade årsmöte tillsammans med Junis, UNF och Våra Gårdar och samlade ett 80-tal deltagare från 16 lokalföreningar.

– Vi har en bra spridning i distriktet. Det är en styrka och resultatet av ett långsiktigt arbete, säger Gunilla Nilsson som omvaldes som distriktsordförande.

– I år var målet att få med representanter från lokalföreningarna i distriktsstyrelsen. Fyra nya valdes in, och vi tror att detta kan påskynda utvecklingen av det lokala arbetet samtidigt som distrikt och föreningar kommer närmare varandra.

Distriktets strategi för lokal utveckling är att distriktet inte genomför arrangemang på egen hand utan att lokalföreningarna är huvudarrangörer och i stället får det stöd de behöver från distriktet.

Gunvor Nygren ny ordförande

JÖNKÖPING Ny ordförande för IOGT-NTOs Jönköpingsdistrikt är Gunvor Nygren från Reftele. Hon ersätter den trojka som lett distriktet det senaste året. Årsmötet hölls på Stora Sägerstads lantbruksgymnasium och samlade 78 deltagare plus gäster.

De summerade ett år som väckt mycket blandade känslor i distriktet. Uteslutningen

av Åke Green och förbundets informationsblad med beskedet att IOGT-NTO inte ska ha med religiösa inslag i verksamheten, väckte starka reaktioner. Många valde att lämna rörelsen, och många av dem som stannade kvar tappade energi. Men under året har en lång rad aktiviteter genomförts i föreningar, kretsar och distrikt, och det engagemang som många medlemmar har lagt ner börjar ge resultat.

– Många ombud kände att

vinden börjar vända till vår fördel, säger distriktskonsulent Hans-Olav Austli. Det bådar gott när vi nu vill mobilisera och stärka verksamheten, bland annat genom att värva fler medlemmar.

Jan Linde var förbundsstyrelsens representant vid årsmötet. Han ledde ett rådslag om IOGT-NTO-rörelsens värdegrund och tog upp aktuella frågor på förbundets dagordning. Som kongressgeneral passade han också på att göra reklam för sommarens kongress i Göteborg.

Fyra motioner antogs av årsmötet och skickades vidare till kongressen. De handlar om alkoholreklam, mer lokalt stoff i Accent, information om rörelsens turist- och kursanläggningar samt en temavecka om kärlek-omtanke.

Älvsborg hyllar föreningslivet

ÄLVSBERG – Föreningslivet kan vara, och är, ett avgörande avbrott från en jobbig hemmiljö för många barn, unga och vuxna. En oas där de blir sedda, bekräftade och får utrymme att utvecklas.

Det säger IOGT-NTO-rörelsen i Älvsborg i ett uttalande från distriktsårs-mötet på Fristads folkhögskola.

Årsmötet samlade ett hundratal medlemmar från de fyra organisationerna IOGT-NTO, Junis, UNF och NSF.

I uttalandet pekar de på att de har ett brett utbud av verksamhet för olika åldersgrupper, allt från scouting och teaterverksamhet till opinionsbildning och förebyggande verksamhet.

– I vårt distrikt har vi cirka 3 500 medlemmar i förenings-

i Tomteland i Dalarna. Till det kommer sammanlagt fyra veckor i Ullared under vår, sommar och höst.

Under perioden mars-maj pågår en distriktskampanj i två delar – procent-tävlingen där varje procent nya medlemmar ger distriktet 1 000 kronor, och duellen där distrikten tävlar mot varandra och vinnande distrikt kammar hem 10 000 kronor. Efter första månaden leder Skåne, följt av Stockholm, Västerbotten och Dalarna. En liknande kampanj genomförs i höst.

– **VI RÄKNAR MED** att varje distriktskampanj ska ge 2 600 medlemmar, säger Margareta Brandt. Det blir drygt 100 medlemmar per distrikt, och det är ingen

omöjlighet. När man bryter ner målen, blir de inte så oöverstigliga.

En ny tävling, Värva 2 och vinn, är redan avgjord. Där kunde alla som lyckades värva minst två medlemmar vara med och tävla om tre priser. Vinnare blev Margareta Ahl, Kumla, Solveig Nyberg, Boden, och Bo Andersson, Trelleborg, som får varsin teaterweekend i Stockholm.

Margareta Brandt hoppas att många fler ska delta i de olika värvningsaktiviteterna.

– Alla kan fråga någon – en granne, en vän eller en arbetskamrat.

– Och det finns så många viktiga frågor att inleda ett samtal om – och mycket bra material om vad IOGT-NTO står för.

EVA ÅHLSTRÖM

De fyra föreläsarna Dag Endal, Rogers Kasirye, Per-Åke Andersson och Øystein Bakke tillsammans med riksdagsledamöterna Kent Härstedt och Olle Theorell.

Alkohol som utvecklingshinder

RIKSDAGEN Alkohol hindrar utveckling. Det anser de socialdemokratiska riksdagsledamöterna Kent Härstedt och Olle Theorell, som arrangerade ett seminarium i riksdagen på det temat. Fyra föreläsare, Dag Endal och Øystein Bakke från Forut Norge, Rogers Kasirye från UYDEL Uganda och Per-Åke Andersson från IOGT-NTO-rörelsens Internationella Institut, belyste alkoholens roll som utvecklingshinder. Deltagarna fick bland annat veta att alkoholen

varje år dödar fler människor än vad aids gör, och att alkoholindustrin agerar för att skapa nya marknader, med fokus på Afrika. Men föreläsarna kunde också berätta om motkrafter, inte minst bland frivilligorganisationer, och om riksdagsledamöternas möjligheter att bidra genom att sprida kunskap om effektiv alkoholpolitik, stimulera alkoholforskning och stötta det civila samhället i utvecklingsländerna.

PER-ÅKE ANDERSSON

verksamhet och på mötesplatser, helt fria från alkohol. Vi är väldigt stolta över vår verksamhet och vi vet att vi spelar en stor roll för både barn, unga och vuxna.

Värmland betonar kommuners ansvar

VÄRMLAND – Det är inte EUs fel att 14-åringar får köpa folköl i livsmedelsaffären, sa Monica Ståhl, omvald

distriktsordförande för IOGT-NTO i Värmland, vid årsmötet i Vitsand. Det ansvaret vilar på kommunerna i Sverige.

I sitt anförande betonade hon ansvaret för alkoholtillsynen, öppettiderna på krogen och antalet serveringstillstånd.

– IOGT-NTO kommer under året att sätta fokus på kommunernas ansvar på alkoholpolitiken genom att vi för ut vårt kommunprojekt och träffar politikerna i ett antal

värmlandskommuner, förklarade Monica Ståhl. Ny ledamot i distriktsstyrelsen är Johnny Boström. I övrigt blev det omval över hela linjen.

Vill ha stopp för alkoholreklam

JÄMTLAND – Sverige behöver inte högre alkoholkonsumtion utan en restriktiv alkoholpolitik och media fria från alkoholreklam.

Det uttalandet gjorde IOGT-NTO-distriktet i Jämtland vid årsmötet i Mörsil. Distriktet ser en fara i att reklamen för alkohol ökar i media, och att vin- och öltips i redaktionell form blir allt vanligare. Nu vill IOGT-NTO i Jämtland att EU-länderna själva ska få bestämma om de vill förbjuda alkoholreklam eller inte.

IOGT-NTO belönat med Vitsippepris

Eldsjälen bakom all-sångskvällarna Karl-Erik Persson från IOGT-NTO-föreningen Framtiden visar upp Vitsippepriset.

FOTO: LEIF ARNE GUSTAVSSON.

FALKENBERG

IOGT-NTO-föreningen Framtiden i Falkenberg har belönats av Kristdemokraterna i kommunen med 2008 års Vitsippepris. Syftet med priset är att uppmuntra och uppmärksamma någon som gjort lite mer än det vanliga för sin kommun.

Motiveringen till priset är att föreningen under flera år genom musikkvällar i Godtemplargårdens trädgård värdefullt har bidragit till Falkenbergs kulturaktiviteter. Föreningen har även välhållna och välstäda lokaler för uthyrning till föreningslivet. Priset bestod av ett vackert handmålat glasfat.

Kristdemokraterna i Falkenberg har delat ut priset sedan 1997. IOGT-NTO Framtiden blev den åttonde mottagaren och samtidigt den första förening som fick utmärkelsen. De tidigare priserna har tilldelats enskilda personer.

INFORMATION FRÅN IOGT-NTO

Den kommersiella filmen – en metod att arbeta med drogfrågan

Den samlade nykterhetsrörelsen arbetar inom ett brett spektra, och det är inte alltid vi samordnar verksamheten och drar åt samma håll. Sedan förra året görs ett försök att knyta ihop Våra Gårdars arbete med den kommersiella bion med IOGT-NTO:s intresse att utveckla nya och kompletterande former i det lokala arbetet för att diskutera alkohol- och narkotikafrågan ur olika vinklar.

Genom att Våra Gårdar relativt långt i förväg har kunskap om vilka filmer som går upp på bioduken, tas information fram om vilka filmer som på olika sätt behandlar alkohol- och narkotikafrågan. Dessa filmer kommer att presenteras på Våra Gårdars hemsida, www.varagardar.se, så där kan du få tips på aktuella filmer som berör drogfrågan. Till vissa av filmerna kommer det att finnas diskussionsfrågor. Här kommer några axplock från aktuella filmer.

I skuggan av värmen, premiär 20 mars, 11 år, 1.32 h. Filmen utspelar sig i Stockholm där två unga män, Eva och Erik, möts och drabbas av den verkligt stora kärleken.

Birdwatchers, premiär 3 april, 11 år, 1.48 h. En turistbåt flyter fram på floden. Vid strandkanten står äkta indianer i full kroppsmålning och låter sig fotograferas, för att så fort båten glidit förbi snabbt hoppa in i sina vanliga kläder och ta emot några skrynkliga sedlar. Två världar står mot varandra och ett oväntat möte uppstår mellan Osvaldo, en ung Shaman, och jordägarens dotter.

Sunshine Cleaning, premiär 8 april, 7 år, 1.31 h. Familjen Lorkowski har fastnat i gamla hjulspår. Rose försörjer sig på städjobb och försöker få ordning på sitt liv tillsammans med sin åttaårige son Oscar, samtidigt som hon har en affär med den nu gifte pojkvännen från high school. När Oscar återigen får problem i skolan bestämmer sig Rose för att flytta honom till en privatskola, och för att dryga ut kassan nappar hon på ett tips om att städa på brottsplatser.

99 Francs, premiär 24 april, 1.40 h. Octave arbetar för den största reklambyrån i världen och har mer än gott om både pengar, flickor och kokain. Två händelser kommer att ändra hans

liv: hans kärleksaffär med den vackraste kollegan på byrån, och ett säljarmöte med en gigantisk mjölkproducent.

The Burning Plain, premiär 29 maj, 1.41 h. Det förflutna har en märklig tendens att sammanflätas med nutiden. Fem människor blir varse om denna sköra balans. De fem möts omedvetet i det förflutna och i nutiden då de upptäcker att valet av handlingar i strävan att finna försoning kan utgöra skillnaden mellan liv och död.

Flickan, premiär 4 september. Sommaren 1981 blir en tioårig flicka lämnad ensam med sin faster när resten av familjen reser till Afrika på ett biståndprojekt. Fastern ger sig iväg med löftet att komma tillbaka om "bara" några dagar. Flickan hemlighåller att hon nu är helt ensam och sommarkdagarna går. Hon upptäcker gradvis vuxenvärldens ofta absurda och ansvarslösa beteende.

Har du frågor om filmer som berör drogfrågan och andra ideologiska frågor, kontakta Anna Schönbeck på anna.schonbeck@varagardar.se eller 08-672 61 57.

Schyst vuxen

Stoppa langningen på skolavslutningen!

Hämta material på www.iogt.se/antilangning samtidigt som ni anmäler att ni deltar.

Nykterhetsrörelsens CV-bank

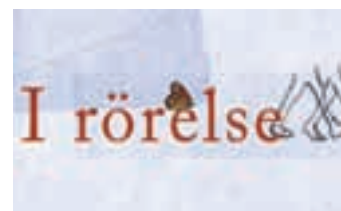
Är du intresserad av nya spännande utmaningar idag eller framöver? Är nykterhet en viktig värdegrund för dig? Då är du välkommen att finnas med i nykterhetsrörelsens CV-bank. Våra folkhögskolor, studieförbund och organisationer bedriver tillsammans verksamheter som spänner över ett mycket stort område och vi har återkommande behov av duktiga medarbetare. **Gå in på cv-bank. sobernet.nu och skapa ditt eget CV.**

Läkare mot alkohol

Vi har hört talas om Läkare mot tobak och Läkare mot kärnvapen, men det finns inga Läkare mot alkohol. Vid samtal med en del läkare och Sveriges Läkarförbund, som vi bland annat ska samverka med i Almedalen, har vi diskuterat frågan och tror att det kanske skulle kunna finnas plats för en sådan organisation. Från IOGT-NTO:s sida ska vi förstås inte driva en sådan verksamhet, men om det finns ett antal läkare inom vår organisation som skulle vilja arbeta med dessa frågor så kan det kanske bli ett embryo till en viktig grupp opinionsbildare.

Anmäl ditt intresse till bo.hogstedt@iogt.se.

FÖLJ IOGT-NTO:S
ARBETE PÅ BLOGGEN
ioremse.wordpress.com

Kerstin Kock: 08-672 60 27
kerstin.kock@iogt.se

El Choco – föreläsningsturné

En del av er har läst boken. Andra har hört talas om den eller sett omslaget i bokhandeln. Jag talar om boken *El Choco*, som handlar om Jonas Andersson från Kungälv som fastnade i Bolivianskt fängelse på grund av narkotikaaffärer.

27-årige Jonas Andersson från Kungälv hade i ett desperat försök att bli av med sina skulder erbjudit sig att göra en affärsresa till Bolivia. Han åkte fast på flygplatsen med nästan tre kilo kokain i väskorna och hamnade på det ökända fängelset El penal de San Pedro, 3600 meter över havet i Bolivias huvudstad La Paz.

Jonas Anderssons första tid blev en kamp för livet. Men de kaotiska åren på San Pedro blev ironiskt nog också vändpunkten i hans liv. Det var här han slutade med droger, det var här han gifte sig och det var här han blev pappa för första gången.

Markus Lutteman är nyhetsreporter på Svenska Dagbladet. El Choco är hans första bok.

Föreläsningssinformation

Nu finns möjligheten att lyssna till Jonas Andersson och bokens författare Markus Lutteman. IOGT-NTO, NBV och Våra Gårdar anordnar nu en föreläsningsturné

med dem. Föreläsningen riktar sig till en vuxen publik och inte minst till dem som arbetar med ungdomar.

Vårt primära syfte är att sprida kunskap om och starta en diskussion kring narkotikan som fenomen. Vi tror att denna föreläsning är en bra början.

Under medlemssidorna på iogt.se finns mer information om föreläsningsturnén.

Turnéperiod

Vår, sommar och höst 2009.

Pris

Föreläsning 9000 kr + resor, kost och logi. IOGT-NTO, NBV och Våra Gårdar subventionerar 30 arrangemang med 2500 kronor/styck för nykterhetsrörelsens organisationer. Därefter ordinarie pris.

Bokning

Bokning sker via Våra Gårdars konst- och kulturhandläggare. Vi försöker lägga en turnéplan så att resekostnaderna minimeras, varför det är viktigt att boka i god tid.
**Våra Gårdar, Mathias Öster,
Konst och kulturansvarig
Box 12825, 112 97 Stockholm
Mobil: 0733-72 63 55,
Tel: 08-672 61 55
mathias.oster@varagardar.se**

KALENDARIUM

MAJ

- 8–9 Kreativ finansiering, Wendelsberg
- 9 Europadagen
- 9 Regional webbredaktörsutbildning, Göteborg
- 8–10 IOGT-NTO:s förbundsstyrelse sammanträder
- 12 Riksstyrelsen sammanträder
- 13–14 Sverige mot Narkotika-mässan, Örebro
- 16–17 Våra Gårdars filmdagar, Leksand
- 16–17 Metodutbildning Huskuren, Wendelsberg
- 16–17 Metodutbildning Ledare Tillsammans, Wendelsberg
- 18–21 Folknykterhetens vecka Minska Alkavåldet
- 29 Endagsutbildning om narkotikapolitik, Klara Södra, Stockholm
- 29–30 Tala inför grupp, Wendelsberg
- 30 Regional webbredaktörsutbildning, Stockholm
- 30–31 Utskottshelg inför kongressen

JUNI

- 1–12 Skolavslutning Stoppa langningen
- 6–7 Specialutbildning för DO – Strategiskt ledarskap
- 7 Val till Europaparlamentet
- 28– Almedalsveckan

JULI

- 3–11 Värvarturné inför kongressen
- 4 Almedalsveckan
- 8–11 IOGT-NTO-rörelsens kongresser i Göteborg

AUGUSTI

- 19–23 Fiske på västkusten, värvarförmån, Kuggavik

SEPTEMBER

- 5 Regionala samlingar distriktsvärvarsteam, Jönköping, Köping, Örnsköldsvik
- 12–13 Projektledaren Grundkurs och introduktion, kurs 3
- 18–19 IOGT-NTO:s förbundsstyrelse sammanträder
- 19–20 Metodutbildning Huskuren, Stockholm
- 18–20 Opinionsbildningsakademien, Tollare
- 22 Riksstyrelsen sammanträder
- 25–26 Distriktskonsulentsamling, Stockholm
- 26–27 Distriktsstyrelsekonferens, Stockholm
- 26–27 Metodutbildning Ledare Tillsammans, Tollare
- 29– Utbildning nya storvärvare, Spanien
- 30– Forum för eldsjäl, Stockholm

OKTOBER

- 2 Forum för eldsjäl, Stockholm
- 4 Utbildning nya storvärvare, Spanien
- 3 Regional valberedarutbildning, Stockholm
- 4 Regional valberedarutbildning, Göteborg
- 2–4 NBV:s förbunds dagar
- 9–10 Världens barn
- 9–10 Regional arbetsledarutbildning, Umeå
- 10–11 Nya sociala ledare, Tollare
- 10–11 Metodutbildning, Föräldrar Tillsammans
- 16–17 Regional arbetsledarutbildning, Tollare
- 16–17 Regional arbetsledarutbildning, Wendelsberg
- 19–30 Halloween Stoppa langningen
- 24 Aktuell alkoholpolitik och opinionsbildning, Stockholm
- 24 Preventionskunskap, Stockholm
- 21–25 Hantverk i Dalarna, värvarförmån, Saxenborg
- 29 Ljusmanifestation till minne av narkotikans offer

Om du vill veta mer om aktiviteterna i kalendariet kan du gå in på www.iogt.se/kalendarium, eller kontakta IOGT-NTO Direkt, 08-672 60 05 eller info@iogt.se.

För 60 kr i månaden gör du skillnad.

SEXTIO KRONOR är inte mycket pengar. Men för 13-åriga MeeThee gör de stor skillnad. Nu kan hon gå i skolan och bo på barnhemmet Roadside Buddies istället för att leva ett utsatt liv som gatubarn vid Thai-burmesiska gränsen.

Genom att bli medlem i Vänner i Världen hjälper du MeeThee och många andra människor till ett liv utan alkohol och droger. Ditt stöd är en förutsättning för IOGT-NTO-rörelsens Internationella Instituts viktiga arbete, där människor ges möjlighet till ett nytt liv. Ditt stöd gör skillnad.

Gå in på **WWW.BISTAND.IOGT.SE** eller ring **031-88 75 40** så berättar vi mer.

IOGT-NTO-RÖRELSEN

PG: 90 04 63 - 1

Kan Sverige lyfta alkoholfrågan?

I FOKUS Inför ordförandeskapet har den svenska regeringen sagt att den tänker lyfta alkoholfrågan i EU. Den som ska göra det är folkhälsominister Maria Larsson. Accent har träffat henne. Vi har också tittat närmare på hur det gick förra gången Sverige var ordförandeland.

I RÖRELSE

Nedräkning inför kongressen

I RÖRELSE Den 8-11 juli intar IOGT-NTO-rörelsen Svenska Mässan i Göteborg. Accent berättar om förberedelserna, går igenom motioner och förslag, pratar med kongressombud, motionärer och arrangörer om deras förväntningar.

I FOKUS

SVEN-OLOV CARLSSON

Nya utmaningar för Sven-Olov Carlsson

I RÖRELSE Efter 14 år som förbundsordförande avgår Sven-Olov Carlsson vid IOGT-NTO-kongressen i sommar. I Accent sammanfattar han en händelserik period med avgörande vägval, stora framgångar, en och annan motgång och få lediga stunder. Och ledig lär han inte bli i fortsättningen heller. I höst väntar nya utmaningar på den internationella arenan.

Fotboll ska hjälpa hemlösa till värdigt liv

I RÖRELSE Växjö har närmare 175 hemlösa. För dem har IOGT-NTO startat FC Vatten-torget ett fotbollslag bestående av hemlösa, missbrukare och kamrattstödare. Tanken är att verksamheten ska hålla personerna drogfria ett par dagar i veckan för att stegvis kunna bygga upp ett värdigt liv igen. Accent var med under en match.

Välkommen till

www.accentmagasin.se

Här får du fortlöpande nyheter och fördjupande artiklar om alkohol- narkotika- och sociala frågor, folkrörelse- och nykterhetsarbete i Sverige och världen.

Möt människorna som tagit sig vidare från svåra livsomständigheter eller de som hjälper till.

Här kan du också tycka till om det du läser.

Åter igen, välkommen!

Chefredaktör Eva Åhlström

Taltidningen får ny form

Från och med Accent nr 7/09, som kommer i månadsskiftet september-oktober, kommer taltidningen att ges ut i digital form på daisy-skivor. Skivorna kan spelas upp antingen i en särskild daisyspelare, som de flesta synskadade redan har, eller i en dator med CD-fack. Från datorn går det också att ladda ner tidningen på en MP3-spelare och ta den med sig.

Synskadade kan vända sig till sin syncentral för att få en daisyspelare. Personer som av andra skäl föredrar att lyssna på tidningen kan höra sig för hos en hjälpmedelscentral om möjligheterna att få en spelare. Det går förstås också att själv köpa en daisyspelare. Den kostar mellan 3 000 och 5 000 kronor.

Medlemmar och prenumeranter som vill ha Accent som taltidning, men inte redan har det, är välkomna att kontakta oss på redaktionen – accent@iogt.se eller 08-672 60 51.

Chefredaktör Eva Åhlström

Posttidning B
Accent, Box 12825
112 97 Stockholm

Vårerbjudande från SalusAnsvar: Otursförsäkring för bara 1 kr!

Du får en Allrisk för endast
1 kr (värde ca 400 kr)!

A8710001:1 0904

Bara för dig som är medlem

IOGT-NTO och SalusAnsvar har ett samarbete där vår största uppgift att värna om dig som medlem. Nu är våren på väg och det vill vi fira med ett erbjudande!

IOGT-NTO och SalusAnsvar har tecknat ett nytt samarbetsval. Det nya avtalet innehåller ett flertal spännande nyheter som successivt kommer träda ikraft under 2009. Nyheterna kommer under året att presenteras i Accent. Här är den första:

- **Nyhet!** Innehållet i hemförsäkringen har utökats med ett familjeskydd mot alkohol- och narkotika-skador. Familjeskyddet ska vara en hjälp till behandling och miljöombyte och sker i samarbete med Dagöholms behandling och utbildningscenter. Försäkringen gäller för försäkringstagarens samtliga familjemedlemmar som är under 25 år.

Om det är något du undrar över är du välkommen att kontakta SalusAnsvar Kundcenter, **telefon 0200-87 50 30** eller besök **www.salusansvar.se/iogtnto**

IOGT-NTO

i samarbete med

SALUSANSVAR

*IOGT-NTO:s samarbete med SalusAnsvar har en nästan 70 år lång historia.
SalusAnsvar har under hela denna tid stött rörelsens arbete i alkohol- och narkotikafrågor.*